

BIULETYN

ROK XI/2001
NR 4

INFORMACYJNY

ŚLĄSKA AKADEMIA MEDYCZNA
W KATOWICACH

ISSN 0867-7646

ŚWIAT I KRYZYS WRAŻLIWOŚCI

Spełniając życzenie JM Rektora, prof. dr. hab. Tadeusza Wilczoka, Biuletyn Informacyjny Śląskiej Akademii Medycznej publikuje - zawierający głęboko humanistyczne przesłanie - tekst przemówienia JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego prof. dr. hab. Tadeusza Sławka, wygłoszonego podczas inauguracji roku akademickiego 2001/2002 w Uniwersytecie Śląskim.

Redakcja Biuletynu dziękuje Autorowi za udostępnienie materiału do druku.

1 października - jak co roku - stawia nas na progu nowego roku akademickiego, 34. w historii naszego Uniwersytetu, na początku nowego ciągu prac. Nie zawsze zdajemy sobie sprawę - będąc w tej mierze przykładem tak bujnie krzewiącej się w Polsce i rodzącej cierpkie owoce politycznych wyborów kultury narzekania i powszechnego złorzeczenia - z ogromu prac już dokonanych: z przeprowadzonej reformy zarządzania finansami w Uniwersytecie, z poszukiwania nowych źródeł finansowania Uczelni, bo przecież już mniej niż 50% środków niezbędnych dla życia i rozwoju pochodzi z budżetu państwa (podkreślmy słowo **rozwój**, bo przecież Uniwersytet trwa tak długo i tak długo pełni swoją misję, jak długo chodzi o doskonalenie swoich prac, o życie, a nie przeżycie), z uwieńczonego sukcesem starań o zaświadczenia o najwyższym poziomie nauczania akredytację wielu kierunków studiów. Wspólnym wysiłkiem budujemy siedzibę Wydziału Prawa i Administracji, oddajemy nowe aule na Wydziale Nauk o Ziemi, nowy budynek Wydziału Techniki, przygotowujemy się do konkursu na projekt dużej uniwersyteckiej biblioteki. Powiedzmy także o pomnożeniu liczby studentów, w czym nasz Uniwer-

sytet przyczynił się do niespotykanego w dziejach Europy wzrostu indeksu scholaryzacji w Polsce z ok. 10% przed rokiem 1989 do ponad 40% obecnie.

Ta ostatnia kwestia jest szczególnie istotna, bowiem konsekwentnie Uniwersytet utrzymywał, że jego zadaniem jest przypomnienie i praktykowanie zasady, iż konstruowanie rzeczywistości wymaga wykształconego społeczeństwa. Fakt, że dzisiaj na całym świecie studiuje ponad 82 miliony ludzi, gdy w 1960 było ich 13 milionów, ma swoje przyczyny nie tylko w demografii, ale przede wszystkim w sposobie myślenia na temat kreowania przyszłości. Nie ulegamy pochopnie presji statystyk, mówiących o pewnej liczbie bezrobotnych absolwentów. Gdy rynek pracy oscyluje, powodowany lepszym lub gorszym stanem gospodarki, mądrość trwa i czyni życie godniejszym, bowiem polega ona na przenikającym moje postępowanie przekonaniu, że świat nie jest zobowiązany do respektowania moich pragnień, że trudność nie zawsze jest klęską, lecz przeciwnie - rodzajem przynoszącego owoce wyzwania. Trudna to prawda dla Polaków, dla nas - mistrzów roszczeń i pretensji, gdy tymczasem mądrość myśli przede wszystkim o powinnościach. **Pozostając w służbie kształcenia, którego rezultatem jest nie tylko umiejętność, lecz cierpliwa mądrość, uniwersytet służy przyszłości opartej na poczuciu solidarności bycia.**

Naszym niezmiennym przekonaniem w ciągu tych pięciu lat było przeświadczenie, że Uniwersytet ma prawo i obowiązki zabierania głosu w ważnych sprawach publicznych. Powinnością Uniwersytetu, którą winien pieczołowicie chronić, bowiem i w jego murach,

W numerze m.in.:

- Inauguracja roku akademickiego w ŚAM str. 4
- Spotkanie rektorów z Ojcem Świętym str. 10
- Internista na szerokich wodach str. 22
- 5. Program Ramowy - nowe możliwości finansowania nauki str. 23
- O ocenie parametrycznej str. 24
- Poparcie dla Akademickiego Centrum Medycznego str. 27

wśród jego ludzi jest ona zagrożona, tym, co go odróżnia od narcystycznej kultury telewizji i polityki, w których to kulturach w każdym „my” dźwięczy srebrnik „ja”, dla których „my” jest tylko wygodną i praktyczną fasadą, w tej kulturze **powinnością Uniwersytetu jest myśleć i mówić nie tylko o sobie.** Częścią wielkiego przełomu Uniwersytetu było przecież to, że rozpoczął pełniejszy dialog ze światem polityki samorządowej, biznesu itp. Temu dialogowi zawdzięczają istnienie nowe ośrodki uniwersyteckie w Chorzowie, Jastrzębiu i inaugurowany za kilka dni ośrodek rybnicki. Dziękuję i pochylam się z szacunkiem przed wszystkimi naszymi partnerami tego dialogu. Uniwersytet nie ustając w trosce o doskonalenie swoich prac, coraz częściej pyta tych, którzy stają u jego drzwi: Czego potrzebujesz? Co mogę - uczciwie rozeznając się w swoich możliwościach - dla ciebie zrobić? **Uniwersytet broni otwartej postawy, wartości i znaczenia rozmowy, bowiem wie, że dialog chroni myśl przed zwyrodnieniem w monotony głoś hegemona.** Dzisiaj ta powinność dialogu jest potrzebna, jak nigdy.

Powtórzmy - dzisiaj powinność skupionej rozmowy jest potrzebna, jak nigdy. Inaugurujemy bowiem 34. rok akademicki w cieniu płonących i walących się wież WTC. Gdyby Uniwersytet nie zauważył owego cienia, sprzeniewierzyłby się swojej misji i powołaniu. Stawką dialogu dzisiaj nie jest już tylko partnerstwo z innym człowiekiem, inną instytucją; dzisiaj chodzi o dialog dwóch światów, bo po 11 września świat nie jest już ten sam. Współistnieją dwa światy: świat sprzed i po tej dacie, świat, w którym dwie wieże jeszcze stoją i ten, w którym obróciły się w dymiącą pira-

midę gruzu. Stojąc na krawędzi tych ruin (a ileż jest ruin bezimiennych, nie tak spektakularnych i przyciągających uwagę telewizyjnych kamer) pytamy, jakbyśmy już zwątpili w siłę ludzkich instancji, czy Bóg jeszcze może pogodzić nas ze sobą, sąsiada z sąsiadem, wyznawcę jednej religii z tym, który chodzi do innego kościoła? Tego, któremu wyrządzono krzywdę, z tym, który skrzywdził? Czy też krzywda (a mówię teraz nie tylko o nowojorskiej tragedii) jest tak wielka, że przekracza miarę wszelkiego naprawiania? Czy sprawiedliwość, o której tyle dzisiaj mówimy, obejmuje jeszcze przebaczenie, czy też jest jedynie czystym odwetem? I wreszcie to ostatnie, najdramatyczniejsze pytanie: czy rzeczywistość kieruje się już wyłącznie, a tak nas przekonują coraz liczniejsze i histeryczne głosy, zasadą wcześniejszego unieszkodliwienia przeciwnika – albo my ich, albo oni nas?

Są dzisiaj dwa światy: świat w jakiejś mierze, mimo wszystkich swych wad, „przyzwoity”, w którym człowiek nie robi pewnych rzeczy, bowiem są one po prostu „nie do pomyślenia”, i świat otwartych wszelkich możliwości, w którym do pomyślenia i zrobienia jest już wszystko i za każdą cenę. **Świat, w którym wszystko jest do pomyślenia, spowija nasze życie w mgłę niepewności i jest światem chorej myśli.**

Głos Uniwersytetu rozlega się w pustej przestrzeni między tymi światami, a to, co ma stanowić przedmiot owej wypowiedzi, jest rozpaczliwie trudne, bowiem nie mamy języka, aby mówić o tym wydarzeniu. Możemy oczywiście używać znanych nam słów, takich jak „tragedia”, „nieszczęście”, czy powoływać się na pojęcia polityczne, jak „terrorizm”, ale gdy już wybrzmia, czujemy, że w istocie nic nie powiedzieliśmy. To, co zdarzyło się w Nowym Jorku rankiem 11 września, jest wciąż jakby poza granicą naszego poznania; niby wiemy, co się stało, ale wiedza to kaleka, bo odwołuje się do metody stosowanej od wieków – do innych zdarzeń i precedensów, a to, co się stało nie ma poprzedników. Nasz program rozpoznawania zdarzeń oparty na dobrze utrwalonych schematach, dzięki któremu funkcjonujemy w świecie, zawodzi, a więc w pewnym sensie dwa samoloty rozbijające się o WTC nie były „wydarzeniem”, bo-

wiem to, co się stało, nie dało się po prostu „rozpoznać”, wydawało się nam, że tego naprawdę „nie ma”. Nie próżno pierwszą reakcją wszystkich było to, iż nie bardzo wiedzieliśmy, czy to, co rozgrywa się w Nowym Jorku, nie jest symulacją sceny z kolejnego katastroficznego filmu.

Nawet to – że nieuchronnie świat powoli wraca do normalności, że to, co się stało, musi (jak każda nasza osobista strata) zostać oplakane, poddane żałobie, aby w ten sposób otworzyć na powrót drzwi do codziennego życia – nie jest bezproblemowe, bowiem chociaż świat trwa nadal, trwa w dziwnym, niezwykłym zawieszeniu, jakiego wcześniej nie znaliśmy. A przecież wiemy, iż oplakiwać trzeba, gdyż bez dokonania obrzędu swoistej żałoby nie uporamy się z tą ruiną i nie ocalimy świata dla siebie i potomnych. Trzeba podjąć wysiłek sformułowania odpowiedzi na pytanie „dlaczego?”.

Na pytanie „dlaczego było możliwe to, co się stało” odpowiadamy więc „dlatego, że świat i nasze w nim bytowanie przechodzi niesłychany **kryzys wrażliwości**”. Emanuel Levinas pisze w *Czterech lekturach talmudycznych*, iż „agresja jest niewrażliwością *par excellence*”. Zmodyfikujmy diagnozę Levinasa i powiedzmy, że posunęliśmy się jeszcze dalej w rozkładzie naszej dyspozycji do doznawania rzeczywistości, i że nie chodzi tu już o prosty brak wrażliwości. Kryzys, który przeżywamy, nie oznacza tego, że jesteśmy niepodatni na nic, że nic nas nie obchodzi; sytuacja jest bardziej skomplikowana – **jesteśmy podatni i wrażliwi na to, co każe nam świata nie tyle cierpliwie doświadczać, co świat gorączkowo i niecierpliwie zawłaszczać**. Mówiąc inaczej, **nasze myślenie i działanie nie ogniskuje się na doznawaniu, lecz na „władzy” nad wszystkim i wszystkimi**.

Czym jest „władza”, o której mówimy? Myślenie opanowane władzą nie jest nakierowane na dzielenie się, lecz na zawłaszczanie, narzucanie swojej woli; nie pomaga, lecz rości sobie pretensje, nie tworzy, ale wyłącznie recenzuje, przywłaszczając sobie to, co odpowiada jego zamierzeniom. Myśl zdradza samą siebie, kiedy przestaje być myśleniem w kategoriach powinności, pogrążając się w gorączkowym pragnieniu. Pragnienie to może być wielorakie.

Jego celem może być sukces, stanowisko polityczne, religijny lub społeczny ideał, pieniądze – wszystkie te partykularne cele w momencie, w którym zamieniają trudną i pełną wahań pozycję jednostkowej odpowiedzialności na rzecz łatwych uogólnień, fundamentalistycznych przekonań, prostych, cudownych rozwiązań, stają się opętaniem człowieka gotowego na wszystko, aby je osiągnąć. Ten rodzaj bezrefleksyjnego, egocentrycznego reagowania nazywam („władzą” i to w nim właśnie upatruję główne niebezpieczeństwo dla myśli. Tak rozumiana władza zagraża myśleniu, bowiem nie łączy społeczności, lecz dzieli je jednym ruchem na tych, co wiedzą i tych, co nie wiedzą, tych, których uszczęśliwia wieczna prawda, i tych, który grzęzną w ciemności błędu. Myśl natomiast nie boi się błędzenia: – można nawet powiedzieć, iż mniej lub bardziej chaotyczna wędrówka jest jej życiodajnym żywiołem.

Ale jest i inne, bardziej bezpośrednie poczucie władzy. Podkreśla się powszechnie, iż przygotowanie czterech zamachów w Ameryce było zadaniem skomplikowanym i wymagało „inteligencji”. Bezsprzecznie, ale owa „inteligencja”, owo myślenie ożywiające kryzys wrażliwości będący naszym udziałem, jest inteligencją przekraczającą swoje uprawnienia, bowiem te określone są przez postulat daleko idącej krytycznej refleksji, lecz nie zabijania. Uśmiercanie bowiem nigdy nie jest myśleniem, a jedynie najradykałniejszą, najbardziej odrażającą postacią sprawowania władzy. Kto zabija, niezależnie od tego, czy czyni to w majestacie prawa i kary śmierci, czy na mocy domniemanego nakazu religijnego czy politycznego, ten sprawuje nad Drugim władzę absolutną. Jest przecież panem jego życia i śmierci. Dzisiaj zagrożeniem dla wrażliwości jest egocentryzm, przez który należy rozumieć nie tylko postawienie „ja” w centrum uwagi, lecz także – przywołując słowa Maxa Schelera – „iluzję, w której własne otoczenie uważa się za sam ‘świat’, w której własne otoczenie jest iluzyjnie dane jako świat”. Oto moje widzenie świata kształtowane względami religijnymi czy politycznymi przedstawiam Drugiemu jako sam świat, obiektywną rzeczywistość, i każdy sposób

przekonania go o tym jest usprawiedliwiony, nawet jeżeli pociąga za sobą tysiące ofiar. Lecz zapytajmy także, czy jednym z wcieleń tej postawy nie jest tak dzisiaj modna „wrażliwość korporacyjna”, w której dobro i rzeczywistość firmy wypełnia całkowicie życie pracowników?

Dzisiaj zastanawiając się nad swoją rolą w społeczeństwie Uniwersytet musi niestrudzenie opowiadać się za przywróceniem myśli jej krytycznej mocy i nie może przestać uświadamiać myśleniu, iż jest granica, której przekroczyć inteligencji nie wolno, granica, za którą kończy się myślenie, czyli budowanie i życie, a zaczyna władza, czyli burzenie i śmierć. Człowiek, który naprowadził samolot na budynek, w którym przebywało kilkadziesiąt tysięcy osób powodowany był, o ile możemy sądzić, krytyczną refleksją nad kulturą, której przypisał rolę szatana. Z tym można się zgadzać lub nie, sama teza może stanowić przedmiot dyskusji. Lecz myślenie to, przekraczając swoje uprawnienia, stało się zwyrodniałą, rakowatą formą inteligencji, w której myśl nie jest już pytaniem (a to najszlachetniejsza postać myślenia), lecz staje się komendą, nożem przystawionym do gardła, bombą trzymaną w ręku. Myśl jako komenda, inteligencja trybu rozkazującego są retoryczną figurą myślenia, które stało się władzą, a zatem przekroczyło zakres swoich powinności. Oto jak myśl stacza się na pozycje terroru, służąc pragnieniu władzy. Porywa samolot, obejmuje władzę nad pasażerami, a potem eskaluje ową władzę nad tysiącami ludzi, których twarzy nie widzi i nie zobaczy, bowiem wyparują one w ogniu eksplozji. **Uniwersytet broni prawa do krytyki i buntu wobec wszystkiego, lecz musi uczyć dystansu do „władzy” (jako komendy i jako dysponowania losem innych) i nie może przestać przestrzegać przed tym, że myśl oddana bez reszty egocentryczności władzy jest myślą terrorystyczną.**

Pierwszy symptom kryzysu wrażliwości, o którym mówimy, to oddanie się inteligencji na służbę władzy, wobec której traci wszelki dystans. Drugim objawem kryzysu jest to, iż żyjemy w **kulturze rozproszonej uwagi**. Tylko rozproszona uwaga, a zatem postępowanie, które możemy nazwać nie-uważnym, zachowaniem pozbawionym podstawowej troski wobec Drugiego (niezależnie od

tego, czy jest nim człowiek, czy przedmiot, instytucja, czy naukowa teza), może bezkrytycznie korzystać z wszelkich stojących przed nim możliwości. „Być” stało się synonimem do „bycia konsumentem”, bowiem „istnieć” jest dla człowieka nie-uważnego tożsame z „konsumowaniem”. Człowiek zaś traci skupienie uwagi wtedy, gdy kieruje ją bez reszty na samego siebie i to, co powiększa stan jego posiadania. Tyczy się to codziennego życia, w którym dominuje zasada zachłanności, kumulowania a nie darowywania, zasada pozbawiająca nas gościnniej postawy wobec wszystkiego, co nie jest mną i nie należy do mnie, a co tym samym uważam za bezwzględnie obce. Ale równie słusznie spostrzeżemy, że ów ksenofobiczny gest kształtuje politykę, której jakże często przyświeca idea muru granicznego, *antemurale* oddzielającego uprawnionych do jedynej prawdy „nas” i barbarzyńskich „onych”, żyjących w mrokach wiecznego błędu. To sprzeciw wobec takiego stanowiska formułowaliśmy przed kilku laty, kiedy na początku naszej pierwszej kadencji mówiliśmy o uniwersytecie „gościnnym”, a zatem takim, który uczy swych adeptów sztuki skupionej uwagi, bowiem ten, kto żyje ze skupioną uwagą, będzie skłonny do tego, by w ogóle zobaczyć Drugiego i dać mu pierwszeństwo przed sobą, będzie starał się zrozumieć i pojąć, a nie odrzucić „obcego”, tego, który przychodzi „zza muru”. Jeżeli diagnozujemy dzisiaj kryzys wrażliwości polegający na programowej nieufności wobec Drugiego, powiedzmy także, bo komuż bardziej przystoją takie słowa jak nie Uniwersytetowi, iż ze smutkiem czytamy płynące ze szczytów polskiego Kościoła słowa o tym, że zagrażają nam „ci, przed którymi bronił nas Jan III Sobieski, a my nie chcemy ani innej kultury, ani terroryzmu”. Obawiam się, że nie tak winniśmy oplakiwać dymiące zgliszcza dwóch wież w Nowym Jorku, bowiem takie słowa sprzyjają bardziej przyczynom płaczu, niż momentowi ukojenia. **Uniwersytet póty będzie uniwersytetem, póki będzie otwarty na to, co inne i obce, bowiem to inny – ten, który przychodzi, gość – jest wysłannikiem świętości bycia.** Sens mojego życia rodzi się z mojego przeżywania świata z innymi. Kryzys wrażliwości jest spowodowany

właśnie przez ograniczanie strefy kontaktu i przyjaźni. Martin Buber opowiada o bocianie, którego hebrajska nazwa „chasida” oznacza „pobożny”, „miłosierny”, i na pytanie „dlaczego zatem zalicza się go do ptaków nieczystych” odpowiada: „Ponieważ okazuje miłość tylko najbliższemu”.

Po trzecie, przyszło nam żyć w czasie, który nie marzy o niczym innym, jak o zawieszeniu czasu, o pogrążeniu się i powtarzaniu wokoło przeżywaniu jednej chwili, jednego doznania, któremu na imię „sukces”. Uniwersytet – powtarzaliśmy to wielokrotnie – winien cieszyć się z sukcesów swoich adeptów, ale winien też uczyć ich należytego do nich dystansu. Niebezpieczeństwo sukcesu polega bowiem na tym, że zaczynamy trwać w upojeniu jedną chwilą, i – przekonani o jej wiecznotrwałości – tracimy kontakt z tym, co było, i nie zważamy na to, co będzie. I tak filozofia sukcesu wyprowadza nas z głębin czasu, w których naprawdę żyjemy i umieszcza nas w szklanej gablocie złudnej trwałości. Nie pamiętamy minionego, być może obfitującego w cierpienie i niepowodzenia, nie myślimy o przyszłym, bowiem zbyt wiele w nim ryzykownej niepewności. Trwamy w szklanej kuli pozornie nienaruszalnej szczęśliwości. Podajmy banalny przykład: kto oglądał 1 września główny dziennik telewizyjny mógł w osłupieniu przez 10 minut śledzić, jako otwierającą najważniejszą wiadomość, biegających za piłką futbolistów, a przez następne 5 poznać wszystkie detale dylematów piłkarza zatroskanego niepewną przyszłością swojego lukratywnego kontraktu. Oto jak w soczewce skupiona rzeczywistość naszej kultury rozproszonej uwagi i myślenia w służbie władzy: powtarzany do zawrotu głowy moment przelotnego sukcesu (cały mecz był równolegle transmitowany w 2 programie), całkowite oderwanie od historii, czyli głębi czasu, w której musi żyć człowiek, aby rozumnie i godnie przeżyć swoją śmiertelność (wybuch II wojny światowej został całkowicie zdominowany przez doraźny i zabalsamowany na wieczne trwanie sukces), finansowy triumf jako główne potwierdzenie słuszności ludzkiego postępowania.

Lecz – sięgając po dramatyczniejszy przykład – zapytajmy, czy polityka Zachodu (ta wielka, międzynarodowa i ta

mała polityka codziennych słów i gestów) i nas również jako jego części izolujących się w samozadowoleniu prosperity i doraźnego sukcesu, w poczuciu urojonego prawa do szczęśliwości tu i teraz za każdą cenę, nie zamknęła naszych oczu na potrzebujących i zapomnianych tego świata, odsyłając ich do zamkniętych enklaw strzeżonych przed

naszym zadowolonym z siebie spojrzeniem. **Uniwersytet nie wypełni swoich powinności, jeżeli dzisiaj nie przypomni, iż nie można oplakiwać ruin dwóch wież Manhattanu nie zadając takich trudnych pytań**, bowiem rolą Uniwersytetu jest bycie miejscem, w którym padają trudne i uwierające nas w naszym samozachwycie pytania. Uni-

wersytet winien otworzyć oczy swoich sług i adeptów po to, aby mogli zobaczyć Drugiego w jego nędzy i cierpieniu, upokorzeniu i mrokach wewnętrznej niepewności. Tylko wtedy będzie Uniwersytetem. Na rzecz takiego Uniwersytetu pracujemy. Może wtedy Bóg pojedna nas ze sobą.

Tadeusz Ślawek

CHCIAŁBYM, ABYŚMY WSZYSCY MIELI POWODY DO SATYSFAKCJI

Przemówienie inauguracyjne JM Rektora ŚAM, prof. zw. dr. hab. Tadeusza Wilczoka

Dostojni Goście

Wysoki Senacie

Szanowne Rady Wydziałów

Drodzy Studenci

Niebawem zabrzmi tradycyjne *Gaudeamus*, dając początek kolejnemu rokowi akademickiemu. Będzie to dla Śląskiej Akademii Medycznej pięćdziesiąty czwarty rok działalności, a jednocześnie otwarcie czwartej dekady istnienia jednego z jej wydziałów.

Przyznaję, że dla mnie osobiście jest to szczególna rocznica, należałem bowiem do grona organizatorów owego wydziału, a przed trzydziestu laty – jako pełnomocnik rektora – kierowałem nim w pierwszym roku funkcjonowania. W październiku 1971 roku Wydział Farmaceutyczny Śląskiej Akademii Medycznej – gdyż o nim, oczywiście, mowa – podjął kształcenie pierwszej, wówczas zaledwie 40-osobowej, grupy studentów.

Farmacja była drugim wydziałem naszej uczelni – wydziałem, o którego powołanie władze Akademii, wspierane przez władze wojewódzkie, czyniły starania ponad 10 lat. Z perspektywy 30-lecia widać, jak uzasadnione były to zabiegi. Udało się dzięki nim – zgodnie ze społecznymi oczekiwaniami – poszerzyć ofertę kształcenia w Śląskiej Akademii Medycznej. O trafności zaś tej oferty najlepiej świadczy rynek zatrudnienia, ciągle dla farmaceutów otwarty.

Początki były skromne – w 1971 roku Wydział inaugurował działalność posiadając jeden instytut, był to złożony z 6 zakładów Instytut Chemii i Fizyki Medycznej. Z czasem struktura wydziałowa rozszerzała się o kolejne instytuty i zakłady, a później katedry, powstał także Oddział Analizy Medycznej. Dzisiaj bazę dydaktyczną Wydziału stanowi 37

jednostek organizacyjnych, studenci mają również do dyspozycji warsztat praktyczny w postaci 3 podlegających dziekanowi aptek akademickich.

Mimo trudności lokalowych i rozproszenia katedr na terenie Sosnowca, mimo niedokończenia rozpoczętej pod koniec lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia budowy siedziby Wydziału od-

W bieżącym roku akademickim rozpoczynają studia studenci legitymujący się już 3263 numerem indeksu Wydziału Farmaceutycznego i 1275 numerem Oddziału Analizy Medycznej.

Wydział posiada dziś uprawnienia do doktoryzowania w naukach farmaceutycznych, biologicznych i nauk medycznych w zakresie biologii medycznej. Od

Fot. Paweł Bojko

powiadającej naszym potrzebom naukowym i dydaktycznym, farmacja systematycznie się rozwijała. Przybywało nauczycieli akademickich – aktualnie mamy ich 202. Poprawiało się zaplecze laboratoryjne i aparaturowe. Rosła też, naturalnie, liczba studentów – w tym roku ogółem na kierunku farmaceutycznym i analizy medycznej będzie studiować u nas 809 osób w trybie dziennym oraz 107 w wieczorowym. Grono absolwentów sosnowieckiego wydziału liczy obecnie 2059 magistrów farmacji oraz 782 magistrów analizy medycznej.

1987 roku, tj. od uzyskania tych uprawnień, wypromowano na Wydziale 171 doktorów nauk biologicznych, farmaceutycznych bądź medycznych w zakresie biologii medycznej.

Niewątpliwie Wydział Farmaceutyczny ma istotny wkład w dorobek naukowo-badawczy oraz kadrowy Śląskiej Akademii Medycznej i – jako jeden z najlepszych, według oceny Komitetu Badań Naukowych, wydziałów farmaceutycznych w kraju – znacząco podnosi jej rangę.

Bardzo cieszę się, że dziś, przy jubileuszowej okazji, mogę z upoważnienia Senatu naszej Akademii złożyć kadrze Wydziału oraz jego studentom najlepsze życzenia osiągnięć w dalszej pracy i nauce. Oby wszystkim nam udało się zrealizować powzięte zamierzenia!

Szanowni Państwo

Trzydziesta rocznica powołania Wydziału Farmaceutycznego nie była jedynym powodem, dla którego odstąpiłem od zwyczajowego, sprawozdawczego charakteru przemówienia inauguracyjnego. Jest jeszcze wiadomość, jaką chciałbym Państwu przekazać, zanim przedstawię zasadnicze obszary działalności Śląskiej Akademii Medycznej w minionym roku akademickim.

Przed dwoma tygodniami, 17 września, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski zatwierdził podjętą dwa miesiące wcześniej, 19 lipca 2001, ustawę Sejmu RP o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i ustawy o szkolnictwie wyższym, na mocy której Akademia przejęła obowiązki organu założycielskiego wobec wszystkich szpitali klinicznych. Trwające prawie cztery lata zabiegi Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych o przywrócenie więzi szpitali klinicznych z akademiami medycznymi, wsparte przez grono posłów, mimo negatywnego stanowiska Ministerstwa Zdrowia, zostały uwieńczone sukcesem. Regulację tę przyjmujemy z zadowoleniem, ma ona bowiem ogromne znaczenie dla rozwoju medycyny klinicznej oraz prawidłowości procesu dydaktycznego w zakresie przedmiotów klinicznych. Musimy jednak być świadomi jej konsekwencji dotyczących bezpośrednio funkcji usługowej szpitali i wiążącej się z nią odpowiedzialności zarówno za dostępność do świadczeń zdrowotnych, jak i za skutki finansowe zabezpieczenia tej działalności. Jestem głęboko przekonany, że problemowi temu sprostaty.

Z satysfakcją chciałbym też wrócić do majowego posiedzenia Senatu, na którym prof. dr hab. Maciej Gembicki, przewodniczący Komisji Akredytacyjnej Uczelni Medycznych, wręczył mi akty akredytacyjne dla obu naszych wydziałów lekarskich. Jako trzecia uczelnia uzyskaliśmy więc 5-letnie certyfikaty dowodzące wysokiej oceny poziomu kształcenia. Nikogo z tu obecnych

z pewnością nie trzeba przekonywać o znaczeniu tego faktu w dobie coraz ostrzejszej konkurencji akademickich ofert edukacyjnych. Myślę, że spotkanie w tak szerokim gronie jak dzisiaj, jest doskonałą okazją, aby raz jeszcze podziękować Władzom Wydziałów Lekarskich za szczegółowe przygotowanie materiałów koniecznych do przeprowadzenia postępowania akredytacyjnego. Niewątpliwie możemy cieszyć się z uznania, musimy jednak przy tym pamiętać, że już teraz pracujemy na wyniki kolejnej weryfikacji, jakiej Akademia będzie poddana za niespełna 5 lat.

Szanowni Państwo

Śląska Akademia Medyczna rozpoczyna rok akademicki 2001/2002 w poszerzonej strukturze organizacyjnej. Przypomnę tu, że uchwałami Senatu uczelni nr 147 i 148 z dnia 28 marca bieżącego roku zostały powołane dwa nowe wydziały: Wydział Opieki i Oświaty Zdrowotnej z siedzibą w Katowicach oraz Wydział Zdrowia Publicznego z siedzibą w Zabrze. Tym samym zapoczątkowaliśmy realizację kierunkowych założeń rozwoju Śląskiej Akademii Medycznej, przedstawionych przeze mnie na posiedzeniu Senatu w listopadzie 2000 roku.

Zgodnie z uchwalonymi założeniami organizacyjnymi, Wydział Opieki i Oświaty Zdrowotnej przejął dotychczasowe zadania dydaktyczne Oddziału Pielęgniarskiego, stwarzając jednocześnie – na bazie Zespołu Szkół Medycznych w Bytomiu oraz Medycznego Studium Zawodowego nr 2 w Zabrze – nowe możliwości dziennych studiów licencjackich dla pielęgniarek i położnych, ponadto uruchomiono 5-letnie studia magisterskie na kierunku fizjoterapia. Organizacja Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej, sfinansowana z własnych środków Akademii, zintegrowana z organizacją wydziałów lekarskich, pozwoliła na ukształtowanie jej struktury i kadry. W ramach Wydziału funkcjonują dotychczasowe jednostki organizacyjne Oddziału Pielęgniarskiego. W strukturę Wydziału włączono kilka jednostek organizacyjnych Wydziału Lekarskiego w Katowicach i Wydziału Lekarskiego w Zabrze. Wydział dysponuje też nowymi jednostkami organizacyjnymi, takimi jak: Zakład Filozofii i Etyki, Zakład Promocji Zdrowia, Zakład Medycyny

i Opieki Paliatywnej, Zakład Psychologii, Katedra i Zakład Fizjoterapii, Katedra i Zakład Kinezylogii, Katedra Zdrowia Kobiety. Szczególnym osiągnięciem organizacyjnym Wydziału jest powołanie zakładów pielęgniarstwa w danej specjalności medycznej, zintegrowanych z klinikami.

Aktualnie przygotowujemy się do organizacji powołanego przez Senat Wydziału Zdrowia Publicznego, do którego zostanie włączone uruchomione przed rokiem ratownictwo medyczne, i który podejmie zadania dydaktyczne rozbudowane o kolejne kierunki, jak: higiena środowiska pracy, zdrowie publiczne, dietetyka oraz technika medyczna.

Łącznie na czterech wydziałach naszej uczelni w bieżącym roku będzie studiować 3827 słuchaczy w trybie dziennym, w tym:

- w Katowicach: 1246 na Wydziale Lekarskim, 370 na Wydziale Opieki i Oświaty Zdrowotnej;
- w Zabrze: 826 na Wydziale Lekarskim, 505 na Oddziale Stomatologicznym, 71 na Wydziale Zdrowia Publicznego;
- w Sosnowcu: 602 na Wydziale Farmaceutycznym i 207 na Oddziale Analityki Lekarskiej.

Na I rok przyjęto ogółem 897 osób, w tym:

- w Katowicach: 205 na kierunek lekarski, 61 na fizjoterapię, 121 na pielęgniarstwo oraz 90 na położnictwo;
- w Zabrze: 125 na kierunek lekarski, 80 na stomatologię, 35 na ratownictwo medyczne;
- w Sosnowcu: 140 na farmację i 40 na analitykę medyczną.

W trybie wieczorowym na kierunkach lekarskim, stomatologicznym i farmaceutycznym oraz zaocznie na pielęgniarstwie będą się u nas kształcić ogółem 393 osoby, w tym 109 na I roku.

Mamy też 114 słuchaczy na studiach w języku angielskim, w tym na I roku 25-osobową grupę w trybie 4-letnim oraz 15-osobową w trybie 6-letnim. W minionym roku akademickim wśród studentów amerykańskich pierwszych 16 absolwentów uzyskało dyplomy lekarskie, a ich przygotowanie zawodowe zyskało w USA wysoką ocenę.

Omawiając działalność dydaktyczną, muszę również wspomnieć o opracowywanych przez nas nowych warunkach

rekrutacji w związku z planowanym wprowadzeniem nowej formy egzaminu maturalnego. Byliśmy jedyną uczelnią, która zadeklarowała 50-procentowy limit miejsc dla kandydatów legitymujących się „nową” maturą, określając przy tym szczegółowy tryb przyjęć na I rok, uwzględniający założenia reformy szkolnictwa średniego. Na pewno pożądane będzie włączenie się uczelni w przygotowanie uczniów szkół średnich do matury poprzez prowadzenie w wybranych szkołach zintegrowanych seminariów w zakresie chemii, biologii i fizyki. Nasze działania będą tu, oczywiście, zależne od decyzji podejmowanych przez ministra edukacji.

Proces kształcenia przeddyplomowego na wszystkich latach i kierunkach prowadzi kadra dydaktyczno-naukowa licząca 1388 nauczycieli akademickich, w tym 95 profesorów tytułarnych oraz 25 profesorów nadzwyczajnych ŚAM. Ich praca owocuje również znaczną „pozaobowiązkową” aktywnością studentów, znajdującą wyraz między innymi w działalności Studenckiego Towarzystwa Naukowego.

W minionym roku odbyła się XL Jubileuszowa Uczelniana Konferencja STN, na której zaprezentowano blisko 200 prac naukowych. Najlepsi opiekunowie kół naukowych po raz pierwszy zostali uhonorowani ustanowionym z okazji jubileuszu Medalem im. Prof. Jerzego Szaflarskiego. Członkowie STN uczestniczą też w międzynarodowych konferencjach studenckich, jakie odbywają się w Berlinie, Martinie na Słowacji, we Lwowie oraz w Bydgoszczy i Białymstoku. Wiosną tego roku nasi studenci – już po raz trzeci – byli gospodarzami Międzynarodowego Studenckiego Sympozjum Chirurgii i Innych Specjalności Zabiegowych.

Szanowni Państwo

Drugą po dydaktyce funkcją szkoły wyższej są badania naukowe. W naszej uczelni dotyczą one nauk medycznych, biologicznych i farmaceutycznych w zakresie medycyny, biologii medycznej, stomatologii i farmacji. Realizujemy 284 projekty badawcze w ramach działalności statutowej oraz 470 tematów w ramach badań własnych, a także 17 grantów Komitetu Badań Naukowych, 24 umowy na zlecenie podmiotów gospodarczych, dotyczące między

innymi oceny klinicznej leków i nowych metod leczenia, oceny eksploatacyjnej sprzętu medycznego oraz badania środowiska. Ponadto w ramach tzw. prac bezumownych pracownicy naukowci realizują blisko 300 tematów badawczych.

Wszystkie badania naukowe z udziałem ludzi opiniowane są przez Komisję Bioetyczną Śląskiej Akademii Medycznej pod kątem ich dopuszczalności i zgodności z zasadami etyki. W minionym roku Komisja rozpatrzyła 163 wnioski dotyczące badań własnych pracowników naszej uczelni oraz 102 wnioski dotyczące badań sponsorowanych przez podmioty zewnętrzne.

Badania prowadzone na zwierzętach laboratoryjnych opiniowane są przez powołaną i finansowaną przez Komitet Badań Naukowych i funkcjonującą w naszej Akademii Lokalną Komisję ds. Doświadczeń na Zwierzętach. Podlegają jej wszystkie badania i testy prowadzone w celach naukowych i dydaktycznych w naszej uczelni, a także na Uniwersytecie Śląskim oraz w sosnowieckim Instytucie Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego. Od chwili powołania, tj. od maja 2000 roku, Komisja wydała 72 opinie o dopuszczalności badań na żywych kręgowcach.

Znaczące pole działalności naukowej stanowi również współpraca z zagranicą. W ramach umów międzyrządowych (z Rosją, Słowacją, Hiszpanią i Chinami) realizujemy 4 projekty badawcze. Zawarliśmy też 55 porozumień z uczelniami na świecie. Warto wspomnieć o naszym udziale w międzynarodowych programach badawczych i szkoleniowych, takich między innymi jak: COPERNICUS, ASSENT, CAPTORS, SPICE, GASTER, PMU „Matka i Dziecko” i wielu innych. Ogółem nasi pracownicy odbyli 674 wyjazdy za granicę w celach naukowych.

W uczelni działa pełnomocnik rektora ds. europejskich programów badawczych. Powołano także Lokalny Punkt Kontaktowy 5. Programu Ramowego Unii Europejskiej, którego zadaniem jest rozpowszechnienie informacji o możliwościach udziału w realizacji projektów badawczych i pozyskiwaniu środków finansowych na badania naukowe oraz stypendia z funduszy Unii Europejskiej. W ramach 5. Programu realizujemy aktualnie 2 granty.

Śląska Akademia Medyczna szkoli też stypendystów rządu polskiego z Białorusi, Czech, Litwy i Ukrainy, ponadto 25 cudzoziemców odbywa u nas staże naukowe i specjalizacyjne oraz przygotowuje rozprawy doktorskie.

Szanowni Państwo

Pora na omówienie najistotniejszych dokonań w zakresie działalności klinicznej. Nasze kliniki dysponując doświadczoną, wysoko wykwalifikowaną kadrami medyczną i nowoczesnym wyposażeniem, spełniają kryteria placówek III poziomu referencyjności. Wśród działań znacznie poprawiających jakość i zakres usług świadczonych na rzecz chorych trzeba wymienić między innymi:

- utworzenie w Szpitalu Klinicznym nr 7 w Katowicach Ochojcu klinik: Ortopedii i Traumatologii Narządów Ruchu, Elektrokardiografii, Geriatrii oraz Oddziału Ostkich Zespołów Wieńcowych;
- przekazanie na potrzeby kardiochirurgii w Katowicach Ochojcu dwóch najnowocześniejszych w Polsce sal operacyjnych oraz pooperacyjnych;
- uzyskanie przez Szpital Kliniczny nr 6 rangi głównego szpitala urazowego dla dzieci;
- otwarcie w Centralnym Szpitalu Klinicznym w Katowicach Ligocie zmodernizowanego Centrum Diagnostyki Obrazowej oraz wdrażanie kolejnych programów zdrowotnych, jak wczesne leczenie udarów mózgu, mammografia 2001, fibrynolityczny 2001, transplantacje nerek 2001;
- wdrożenie w Klinice Pulmonologii w Zabrze, we współpracy z sosnowieckimi katedrami Biologii Molekularnej, Biochemii i Biofarmacji oraz Mikrobiologii, technik biologii molekularnej do badań nad epidemiologią gruźlicy lekoopornej, a także wprowadzenie fluorescencyjnych metod bakterioskopii do diagnostyki prątku gruźlicy;
- wyposażenie odcinka transplantacyjnego Kliniki Hematologii w Katowicach w nowoczesny sprzęt przyżywo-sygnalizacyjny.

Wiele stosowanych w naszym ośrodku akademickim procedur operacyjnych ma unikalny w skali kraju charakter. W ostatnim czasie w Klinice Okulistyki w Katowicach wprowadzono selektywną trabekuloplastykę w leczeniu ja-

skry, najnowszą technikę korekcji wad refrakcji, a w leczeniu schorzeń zwyrodnieniowych siatkówki najnowszą metodę terapii fotodynamicznej łączącej podawanie preparatu farmakologicznego z fotoaktywacją laserową. W Klinice Chirurgii Dziecięcej w Katowicach Ligocie we współpracy z Kliniką Neurologii Wieku Rozwojowego przeprowadzono operację padaczki lekoopornej. Nasi kardiochirurdzy wykonali w Zabrze operację rzadkiej złożonej wady serca u 6-miesięcznej dziewczynki.

O uznaniu dorobku Śląskiej Akademii Medycznej w zakresie działalności leczniczej świadczy na pewno powierzenie licznej grupie naszych pracowników naukowych funkcji specjalistów na szczeblu krajowym i regionalnym. Mamy ośmiu konsultantów krajowych (w dziedzinach: hematologii, neurologii dziecięcej, chorób płuc, kardiologii, kardiologii, medycyny rodzinnej, epidemiologii oraz gastroenterologii), a także trzydziestu ośmiu konsultantów wojewódzkich w specjalizacjach głównych oraz szczegółowych.

Szanowni Państwo

Ważną dla prawidłowego funkcjonowania uczelni sferą jest dostęp do sieci informatycznej umożliwiający korzystanie ze światowych zasobów informacji. W minionym roku akademickim został uruchomiony nowy serwer www Akademii, wymieniono także serwer obsługujący medyczne bazy danych oraz serwer poczty elektronicznej. Uruchamiane są nowe połączenia o wysokiej przepustowości. W trakcie realizacji pozostają sieciowe połączenia kolejnych ośrodków Akademii w Katowicach, Ligocie, Ochojcu i Sosnowcu. W najbliższym czasie siecią wewnętrzną zostanie połączony campus w Rokitnicy. Obecnie jest wdrażany ujednolicony na wszystkich wydziałach system obsługi dziekanatów, zakupiono także nowy system finansowo-księgowy dla służb administracyjnych.

Szanowni Państwo

Wielką troską władz uczelni są niedokończone inwestycje Akademii w Sosnowcu i Zabrze. Na dzień dzisiejszy mogę, niestety, tylko powiedzieć, że czynione są starania o wprowadzenie budowy siedziby Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu na listę inwestycji centralnych. Nie muszę podkreślać, jak

ważna jest to dla funkcjonowania i rozwoju Akademii sprawa.

Minął też kolejny rok zabiegów o wznowienie budowy Akademickiego Centrum Medycznego jako bazy klinicznej dla Wydziału Lekarskiego w Zabrze, scalającej w jednym miejscu rozproszone kliniki zabrzańskie i bytomskie. Podejmowaliśmy próby różnych rozwiązań inżynierii finansowej przedsięwzięcia. Uwzględnienie inwestycji w kontrakcie wojewódzkim pozwoliło nam na wznowienie budowy ACM z dniem 1 czerwca 2001 r. Mimo to nie zaprzestaliśmy prac nad pozyskaniem dla tej inwestycji finansowania pomocowego. W dniu 15 września 2001 r. zorganizowaliśmy „Dzień otwarty budowy”, prezentując wszystkim zainteresowanym misję przedsięwzięcia, medyczny i funkcjonalny program użytkowy, przyszłe miejsce w systemie opieki i oświaty zdrowotnej w województwie, regionie i kraju, aktualny stan budowy, jej organizację i inżynierię finansową. Chciałbym w tym miejscu raz jeszcze przypomnieć, że Akademickie Centrum Medyczne to ośrodek integrujący cele placówki leczniczej usług zdrowotnych najwyższego poziomu referencyjnego z działalnością dydaktyczną i naukowo-badawczą, podejmujący najistotniejsze problemy zdrowotne województwa, regionu i kraju, jakimi są urazy wielonarządowe, choroby układu sercowo-naczyniowego oraz ginekologia i położnictwo wysokiego ryzyka. Mówiąc o tej budowie nie sposób pominąć jej dzisiejszy aspekt jako miejsca pracy, co względu na poziom bezrobocia w naszym regionie ma duże znaczenie. Aktualnie znajduje tam zatrudnienie 250 osób, a plan średniorocznego zatrudnienia podczas budowy zakłada 1000 miejsc pracy. Wierzę, że tym razem, przy wykorzystaniu trzech źródeł finansowania, jakimi są: budżet państwa, prywatni inwestorzy finansujący realizację zadań infrastruktury medyczno-techniczno-socjalnej oraz kredyt, jak również fakt, że to Senat Śląskiej Akademii Medycznej, zgodnie z wcześniej przedłożoną informacją, będzie organem założycielskim dla tego szpitala klinicznego, uda się doprowadzić przedsięwzięcie do pomyślnego zakończenia.

Na terenie ośrodka w Katowicach Ligocie prowadzone były dwie znaczące

inwestycje. Pierwszą z nich była nowoczesna sala audiowizualna na 378 miejsc, przeznaczona do prowadzenia wykładów oraz organizowania konferencji. Z radością mogę powiedzieć, że wreszcie, po 23 latach od chwili rozpoczęcia budowy, udało się ją zakończyć. Zagospodarowano także teren między Zakładami Teorii Medycyny a Centralnym Szpitalem Klinicznym. Drugą inwestycją była wymiana sieci ciepłowniczych zasilających wszystkie obiekty na terenie ośrodka ligockiego. Była to pierwsza kompleksowa modernizacja infrastruktury technicznej od chwili powstania ośrodka. Kończymy również adaptację dotychczasowej siedziby Oddziału Pielęgniarskiego do potrzeb nowo powołanego Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej.

Szanowni Państwo

Przedstawiona przeze mnie analiza minionego roku akademickiego w Śląskiej Akademii Medycznej nie ma wprawdzie szczegółowego charakteru, daje jednak wyobrażenie o funkcjonowaniu oraz kondycji Akademii i sumie dokonań, z jakimi wkraczamy w kolejny okres działalności. Jak uczy doświadczenie, przyszłość zawsze w jakimś stopniu koryguje plany, każąc dostosowywać je do aktualnych możliwości, wiele bowiem zależy od uwarunkowań, na które nie mamy wpływu. Zawsze jednak nasza aktywność powinna skupiać się na podstawowym powołaniu szkoły wyższej, jakim jest poszerzanie i przekazywanie wiedzy.

Drodzy Studenci

Jestem głęboko przekonany, że Akademia zapewnia Wam solidne podstawy zawodowe. Jak każdy nauczyciel chciałbym też, aby wiedza, w jaką jesteście tu wyposażeni, inspirowała Wasz dalszy rozwój.

Szanowni Państwo

U progu roku akademickiego 2001/2002 życzę naszej akademickiej wspólnoty wszelkiej pomyślności. Każdy z nas – zarówno kadra naukowo-dydaktyczna, jak i studenci – ma swoje osobiste plany, jak długo jednak związani jesteśmy z Akademią, tak długo rezultaty naszych działań są niejako wpisane w ogólny bilans uczelni i mają bezpośredni wpływ na jej kształt. Chciałbym, abyśmy wszyscy mieli powody do satysfakcji.

LECZENIE CHORÓB WĄTROBY – STAN OBECNY I PERSPEKTYWY NA PRZYSZŁOŚĆ

Wykład inauguracyjny prof. dr. hab. Zbigniewa Gonciarza (skrót dokonany przez autora)

Pierwszy opis niezwyklej zdolności wątroby do regeneracji przynosi grecki mit o Prometeuszu, któremu (przykutemu do skały) nadlatujący orzeł codziennie wyjadał wątrobę, ta zaś stale odrastała.

Klasyczny model regeneracji wątroby został opisany dopiero w 1931 r. przez Higginsa i Andersona, którzy wykonując resekcję około 70% wątroby szczura, zaobserwowali całkowitą odnowę mięszu w ciągu 10 dni. Dziś wiemy, że we wszystkich prawie uszkodzeniach wątroba ma zdolność do regeneracji przez proliferację i hipertrofię komórek.

Ostatnio zaproponowano wieloetapowy model regeneracji wątroby. W fazie pierwszej dochodzi do aktywacji genów (*priming*) przez odpowiednie czynniki mitogenne (m.in. $TNF\alpha$, IL-6), co uwrażliwia komórkę na działanie czynników wzrostowych: HGF i $TGF\alpha$ oraz EGF w warunkach *in vitro*. Progresja cyklu komórkowego po przekroczeniu punktu kontrolnego G1/S odbywa się już niezależnie od działania czynników wzrostowych. Poznanie procesu replikacji hepatocytów – choć dziś jeszcze niepełne – ma już wyraźne aspekty terapeutyczne. Infuzja czynników wzrostowych poprzedzona podaniem $TNF\alpha$ może znaleźć szersze zastosowania w transplantacjach wątroby i repopulacji hepatocytów w stanach ostrego i rozległego uszkodzenia narządu.

Wśród wielu czynników wywołujących przewlekłe choroby wątroby pierwsze miejsca zajmują nadużywanie alkoholu i zakażenia wirusami hepatotropowymi (wirus zapalenia wątroby B i C). Alkoholowe uszkodzenia wątroby (stłuszczenie i zapalenie) poprzedzające wystąpienie zmian marskich mogą być odwracalne, pod warunkiem abstynencji od alkoholu. Warto wspomnieć, że kobiety są wrażliwsze na hepatotoksyczne działanie alkoholu niż mężczyźni.

W początkach wieku XX w leczeniu chorób wątroby stosowano upusty krwi, różnorakie diety, środki przeczyszczające i kuracje pitne wodami mineralnymi. Wszystkie te sposoby są nadal ak-

tualne, choć mają zróżnicowane znaczenie, a sięgać po nie należy wybiórczo.

Leczenie upustami krwi należy obecnie (i z pewnością będzie należeć przez najbliższe lata) do podstawowych sposobów leczenia stanów nadmiernego spichrzania żelaza w tkankach, głównie w wątrobie, a więc do leczenia hemochromatozy pierwotnej. Rozpoczęte odpowiednio wcześniej, zapobiec może rozwojowi marskości wątroby i częstemu powikłaniu tej choroby, jakim jest pierwotny rak wątroby. Leczenie dietetyczne i ewentualne środki przeczyszczające mają szczególne znaczenie w stanach niewydolności wątroby, kuracje pitne zaś w zaburzeniach czynnościowych dróg żółciowych.

Wirusami hepatotropowymi zakażonych jest w Polsce około 1–1,5% ogółu mieszkańców. Terapia farmakologiczna przewlekłych wirusowych zapaleń wątroby typu B (wywołanych wirusem B) opiera się na stosowaniu interferonów i analogów nukleozydowych, głównie *lamiwudyny*. Wyniki należy uznać za niezadowolające, choć odsetek wyleczeń, sięgający 40% jest wyraźnym postępem w stosunku do „ery przedinterferonowej”. Leczenie interferonami jest jednak obarczone możliwością wystąpienia wielu objawów niepożądanych, spośród których depresja i małopłytkowość mogą stanowić zagrożenie życia. Perspektywa poprawy skuteczności leczenia to terapie łączne analogami nukleozydów i cytokin oraz nukleozydami i immunostymulacją.

W przewlekłych wirusowych zapaleniach wątroby typu C stosuje się interferony i pochodną nukleozydową – *ribawirynę*. Warunkiem sukcesu terapeutycznego jest odpowiednia kwalifikacja chorych do leczenia, w tym oparta na technikach biologii molekularnej. W 30-lecie Wydziału Farmaceutycznego naszej Akademii z satysfakcją można stwierdzić, że właśnie na tym wydziale, w katedrze kierowanej przez prof. **Tadeusza Wilczoka** zapoczątkowano we wczesnych latach 90. badania molekularne nad wirusami

hepatotropowymi. Badania te szybko znalazły aplikację kliniczną.

Trwałe wyniki uzyskuje się u 40% leczonych, poprawę upatruje się w stosowaniu *interferonu alfa* o zmienionej cząsteczce i przedłużonym działaniu (interferon sprzężony z glikolem polietylenowym) łącznie z *ribawiryną*.

Na terenie województwa śląskiego leczenie przewlekłych wirusowych zapaleń wątroby jest realizowane w ramach profesjonalnie przygotowanego „Programu Interferonowego” Śląskiej Regionalnej Kasy Chorych i jest dostępne dla wszystkich wymagających terapii.

Duża liczba chorych zakażonych w przeszłości wirusem C przechodzi obecnie w fazę marskości, dlatego należy w ciągu najbliższych lat spodziewać się zarówno wielokrotnego wzrostu hospitalizacji z powodu niewydolności wątroby, jak i wzrostu zejść śmiertelnych z tego powodu.

W stanach zaawansowanej niewydolności wątroby szansę na przeżycie i trwałą poprawę stanowi przeszczepienie wątroby. Po raz pierwszy transplantacji wątroby dokonano w 1963 r. w Stanach Zjednoczonych AP (*Starzl* i wsp.). Obecnie metoda ta stanowi standardowe postępowanie w wielu ostrych i przewlekłych chorobach wątroby, jednak dostępność zabiegu jest znacznie ograniczona (niewielka liczba dawców, wysokie koszty operacji i późniejszego leczenia). Listy oczekujących na transplantację powiększają się wielokrotnie szybciej niż liczba dokonanych przeszczepów. Stąd poszukiwania nowych rozwiązań, takich jak: ksenotransplantacje, transplantacje komórek wątrobowych czy konstrukcje tkankowo-polimerowe.

Leczenie chirurgiczne, poza transplantacjami, ma szerokie zastosowanie w powikłaniach chorób wątroby nadciśnieniem wrotnym (podobnie zabiegi endoskopowe) czy też w guzach nowotworowych wątroby.

Miałem w życiu to szczęście, że przez długi okres pracy zawodowej mogłem asystować mojemu Mistrzowi i wieloletniemu Szefowi – Profesorowi **Kornelo-**

wi Gibińskiemu w Jego wysiłkach na rzecz poprawy diagnostyki i terapii w hepatologii. Przeżyliśmy okres pewnej fascynacji immunosupresją, szczególnie kortykoterapią w chorobach wątroby. Ale to właśnie prof. Gibiński potrafił wkrótce krytycznie ocenić wyniki szeroko stosowanej kortykoterapii, czemu dawał wielokrotnie wyraz w publicznych wystąpieniach i publikacjach. Dziś wiemy, że choroby wątroby o podłożu immunologicznym mogą być skutecznie leczone immunosupresją, choć stale jeszcze odsetek chorych nie reagujących na to leczenie jest dość duży.

W latach 30. XX wieku wprowadzono do terapii chorób wątroby tzw. czynniki lipotropowe – cholinę i metioninę. Szczególnie szerokie zastosowanie miała metionina. Okazało się jednak, że podlega ona w wątrobie metabolizmowi do S-adenozylometioniny (SAME), i że w wątrobie marskiej metabolizm ten jest upośledzony. Tak więc podawanie metioniny chorym z niewydolnością wątroby należy uznać za błąd, natomiast SAME jest wykorzystywana w leczeniu alkoholowej choroby wątroby i w zespołach cholestazycznych.

W ostatnich latach rozwija się terapia genowa, wprawdzie ukierunkowana na choroby wątroby jest jeszcze słabo zaawansowana, ale jej perspektywy na przyszłość są wielkie.

Z przedstawionego zarysu wyłania się stan dość ograniczonych obecnych możliwości terapii i szerokich perspektyw na przyszłość. Jednak już obecnie można by wielokrotnie zmniejszyć liczbę zachorowań, gdyby udało się wyeliminować picie alkoholu w nadmiarze. Ten prosty sposób prewencji jest jednak, niestety, odległy od realizacji – nie tylko obecnie, ale i w bliskiej przyszłości. Historia ludzkości pełna jest paradoksów i przykładów nieracjonalnego postępowania. Starając się to poprawić, skazani jesteśmy jednak na długi marsz.

Magnificencjo, Panie i Panowie

Jest dla mnie wielkim wyróżnieniem wygłoszenie wykładu inauguracyjnego w pierwszym roku bieżącego stulecia i w 30-lecie Wydziału Farmaceutycznego naszej Śląskiej Akademii Medycznej. Jestem serdecznie wdzięczny za ten zaszczyt, a wszystkim obecnym dziękuję za poświęconą uwagę.

INAUGURACJA 2001/2002 W ŚLĄSKIEJ AKADEMII MEDYCZNEJ

Dnia 2 października 2001 r. w Domu Muzyki i Tańca w Zabrzu odbyła się w Śląskiej Akademii Medycznej kolejna, 54. inauguracja roku akademickiego, która zbiegła się z jubileuszem 30-lecia Wydziału Farmaceutycznego. Rektor prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** powitał wszystkich zebranych: Senat, rady wydziałów, studentów oraz zaproszonych gości, szczególnie gorąco zwracając się do ministra zdrowia – prof. **Grzegorza Opali**, wojewody śląskiego – **Wilibalda Winklera** oraz przedstawicieli władz uczelni śląskich w osobach rektorów: prof. dr hab. **Tadeusza Sławka** (Uniwersytet Śląski), prof. dr hab. **Jana Wojtyły** (Akademia Ekonomiczna), prof. dr hab. **Krystyny Znanięckiej** (Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów), prof. dr hab. **Joachima Meisnera** (Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania), prof. dr hab. **Bolesława Pochopienia** (Politechnika Śląska), prof. zw. dr hab. **Leszka Borcza** (Wyższa Szkoła Ekonomii i Administra-

prorektorów: dr **Anny Walugi** (Akademia Muzyczna), dr **Grażyny Rzeszotarskiej** (Wyższa Szkoła Zarządzania i Nauk Społecznych), prof. dr. hab. **Zygmunta Przybycina** (Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Wydział Zamiejscowy w Chorzowie), dziekana prof. dr. hab. **Bolesława Mitki** (Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych), prof. dr. hab. **Andrzeja Markiewicza** (Akademia Wychowania Fizycznego) oraz komendanta podinspektora **Tadeusza Wojtuszkę** (Szkoła Policji w Katowicach). W inauguracji uczestniczyli też m.in.: dyrektor Śląskiej Regionalnej Kasy Chorych w Katowicach – dr **Andrzej Sośnierz**, prezydenci i wiceprezydenci miast na czele z prezydentem miasta Zabrze – **Romanem Urbańczykiem**, przewodniczący rad miejskich Zabrze, Bytomia i Sosnowca, dyrektorzy szpitali klinicznych ŚAM oraz dyrektorzy placówek służby zdrowia, w których funkcjonują oddziały kliniczne. W ser-

Ślubowanie studentów I roku. (Fot. Paweł Bojko)

cji), prof. zw. **Michała Klisia** (Akademia Sztuk Pięknych), dr **Ewy Piaskowskiej** (Górnos Śląska Wyższa Szkoła Handlowa), dr. **Andrzeja Misiolka** (Górnos Śląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna),

decznych słowach zostali powitani doktorzy honoris causa naszej uczelni: profesorowie **Bożena Hager-Malecka**, **Kornel Gibiński**, **Zbigniew Herman**, **Mieczysław Luciak** i **Witold Niepołomski**.

W imieniu społeczności akademickiej ŚAM prof. **Tadeusz Wilczok** złożył gratulacje nowo wybranym członkom parlamentu RP – posłance na Sejm, prof. dr hab. **Barbarze Błońskiej-Fajfrowskiej** oraz senatorowi, prof. dr hab. **Zbigniewowi Relidze**.

Po przemówieniu inauguracyjnym rektor udzielił głosu ministrowi zdrowia **Grzegorzowi Opali**, który po słowach powitania skierowanych do społeczności nauczycieli akademickich i studentów omówił pokrótce dotychczasową politykę finansową ministerstwa wobec wyższych uczelni i kas chorych, nawiązując do przejścia szpitali klinicznych w gestię akademii medycznych oraz informując o zarezerwowanych środkach, niezbędnych do przeprowadzenia reorganizacji i powołania nowych kierunków studiów.

Następnie profesor **Zbigniew Religa**, senator RP, z sentymentem wspominał lata spędzone w tutejszej uczelni, doceniając możliwości naukowego rozwoju,

poparł starania ŚAM zmierzające do zacieśnienia współpracy z wiodącymi ośrodkami zagranicznymi oraz zapewnił całą społeczność akademicką naszej uczelni, że w Senacie będzie rzecznikiem sprawy Śląska, a szczególnie ŚAM, którą postrzega jako uczelnię mającą ogromne możliwości w zjednoczonej Europie.

Uroczystej immatrykulacji przedstawiciele wszystkich wydziałów przewodniczył prorektor ds. studenckich ŚAM prof. dr hab. **Antoni Dyduch**. W imieniu braci studenckiej głos zabrał przewodniczący Samorządu Studenckiego – **Robert Siedliński**.

Z kolei rektor w imieniu Senatu i całej społeczności akademickiej pożegnał nauczycieli akademickich i pracowników administracji ŚAM, przechodzących na emeryturę (wykaz osób na str. 20). Licznej grupie pracowników naukowych zostały wręczone, przyznane przez Prezydenta RP, krzyże oficerskie i krzyże kawalerskie OOP oraz srebrne krzyże zasługi, a także nadane przez Ministra

Edukacji medale Komisji Edukacji Narodowej. Prof. **Grzegorz Opala** wręczył nagrody indywidualne i zespołowe Ministra Zdrowia za szczególne osiągnięcia torujące drogę postępu w naukach medycznych i przyczyniające się do podnoszenia jakości procesu dydaktycznego (wykaz wszystkich odznaczonych na str. 22). Trójka najlepszych studentów – **Anna Gajewska**, **Patrycja Joneczko** i **Marcin Syzdół** – otrzymała stypendia Ministra Zdrowia za wybitne wyniki w nauce.

Ostatnim punktem programu był wygłoszony przez prof. dr hab. **Zbigniewa Gonciarza** wykład inauguracyjny pt. „Leczenie chorób wątroby, stan obecny i perspektywy na przyszłość”, ilustrowany przezroczami i zestawieniami statystycznymi.

Zamykając uroczystość JM Rektor wygłosił tradycyjne *Quod felix, faustum fortunatumque sit*, chór zaś odśpiewał *Gaudeamus*.

J.M.

SPOTKANIE REKTORÓW Z PAPIEŻEM JANEM PAWŁEM II

Letnia rezydencja papieska w Castel Gandolfo była 30 sierpnia 2001 miejscem czwartego już spotkania Ojca Świętego z członkami Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP).

Przytaczamy słowa, jakie Jan Paweł II skierował do uczestniczących w spotkaniu rektorów, a za ich pośrednictwem do całego środowiska akademickiego. Cytujemy również wystąpienie przewodniczącego KRASP, prof. dr hab. Jerzego Woźnickiego.

Nasze spotkania są znakiem dialogu między światem nauki i wiary

Szanowni Państwo,

Witam i pozdrawiam serdecznie. Cieszę się, że ponownie mogę gościć u siebie dostojnych rektorów wyższych uczelni polskich. Dziękuję panu profesorowi Woźnickiemu, przewodniczącemu Kolegium Rektorów Akademickich Szkół Polskich, za wprowadzenie i za życzliwe słowa skierowane pod moim adresem.

Nasze spotkania należą już do tradycji i są niejako znakiem dialogu, jaki toczy się pomiędzy światem nauki i wiary – *Fides et ratio*. Wydaje się, że bezpowrotnie minął już czas, kiedy usiłowano te dwa światy sobie przeciwstawiać. Dzięki wysiłkom wielu środowisk in-

telektualistów i teologów, wspieranym łaską Ducha Świętego, coraz bardziej narasta świadomość, że nauka i wiara nie są sobie obce, że nawzajem siebie potrzebują i nawzajem się uzupełniają. Sądzę, że dobre przyjęcie encykliki *Fides et ratio* było podyktowane właśnie tą pogłębiającą się świadomością konieczności dialogu pomiędzy poznaniem rozumowym i doświadczeniem religijnym. Bogu dzięki za wszelkie natchnienia, którymi prowadzi nas w tym kierunku.

Podczas naszych spotkań podejmowałem już wiele tematów odnoszących się do uniwersytetu, wyższej szkoły czy instytutu naukowego, jako środowiska,

które w wielkim stopniu wpływa na kształt doczesnej egzystencji człowieka, społeczności i całej ludzkości. Świadomość tej niezwyklej roli uniwersytetu i szkoły wyższej jest we mnie zawsze żywa i dlatego tak bardzo leży mi na sercu troska o ich kształt, by wpływ, jaki wywiera na świat i na życie każdego człowieka, oznaczał zawsze dobro – możliwie największe dobro, w każdej dziedzinie. Tylko wtedy bowiem uniwersytet i szkoła wyższa jest nośnikiem prawdziwego postępu, a nie zagrożenia dla człowieka.

Pamiętam, że kiedy przed z górą dwudziestu laty pisałem swoją pierwszą encyklikę *Redemptor hominis*, mojej refleksji towarzyszyło pytanie o tajemnicę lęku, jaki przeżywa współczesny człowiek. Spośród wielu jego źródeł wydało mi się wtedy słuszne podkreślić jed-

no: poczucie stałego zagrożenia ze strony tego, co jest własnym wytworem człowieka, owocem pracy jego rąk, a zwłaszcza pracy jego umysłu i dążeń woli. Wydaje się, że dziś, na początku nowego tysiąclecia, to poczucie jeszcze bardziej narasta. Zbyt często zdarza się bowiem, że to, co człowiekowi udaje się wytworzyć dzięki wciąż nowym możliwościom myśli i techniki, podlega swoistej „alienacji” – jeśli nie całkowicie, to przynajmniej w jakiejś mierze wymyka się spod kontroli twórcy i skierowuje się przeciw niemu (por. *Redemptor hominis*, 15). Przykładów takiej sytuacji jest wiele. Dość wspomnieć osiągnięcia w dziedzinie fizyki, zwłaszcza fizyki nuklearnej, dokonania w zakresie przekazywania informacji, działania związane z eksploatacją dóbr naturalnych ziemi czy w końcu eksperymenty na polu genetyki i biologii. Dotyczy to, niestety, również tych dziedzin nauki, które bardziej niż ze środkami technicznymi są związane z rozwojem myśli. Wiemy, jakie zagrożenia zrodziły się w minionym stuleciu z filozofii wprzęgniętej w służbę ideologii. Zdajemy sobie sprawę z tego, jak łatwo przeciw człowiekowi, przeciw jego wolności i integralności osobistej można wykorzystać osiągnięcia w dziedzinie psychologii. Coraz częściej przekonujemy się, jak wielkich zniszczeń w osobowości – szczególnie młodych – może dokonać literatura, sztuka czy muzyka, gdy w ich formę wpisana jest treść wroga człowiekowi.

Doświadczając skutków tej „alienacji” dzieła wobec twórcy, zarówno w wymiarze osobistym jak i społecznym, ludzkość staje niejako na rozdrożu. Z jednej strony jest jasne, że człowiek został przez Stwórcę wezwany i wyposażony do tego, aby tworzyć, aby czynić sobie ziemię poddaną. Wiadomo też, że wypełnianie tego wezwania stało się w ciągu wieków motorem postępu w wielu dziedzinach życia – postępu, który powinien być podtrzymywany dla wspólnego dobra. Z drugiej jednak strony ludzkość doznaje lęku, że owoce tego twórczego wysiłku mogą zostać skierowane przeciw niej, a nawet stać się narzędziami zagłady.

W kontekście tego napięcia wszyscy zdajemy sobie sprawę, że uniwersytet i każda szkoła wyższa, jako środowisko bezpośrednio kreujące postęp w różnych

sferach życia, odgrywają kluczową rolę. Wobec tego trzeba pytać, jaki powinien być wewnętrzny kształt tych instytucji, aby nieustanny proces tworzenia tak się w nich dokonywał, by jego owoce nie podlegały „alienacji”, by nie były obracane przeciw samemu twórcy, przeciw człowiekowi.

Wydaje się, że u podstaw dążenia do takiego ukierunkowania uniwersytetu jest troska o człowieka, o jego człowieczeństwo. Jakakolwiek byłaby dziedzina badań, pracy naukowej czy twórczej, każdy, kto angażuje w nie swoją wiedzę, talent i trud, powinien stawiać sobie pytanie, w jakiej mierze jego dzieło kształtuje wpięrow jego własne człowieczeństwo, a z kolei, czy czyni ono życie ludzkie pod każdym względem bardziej ludzkim, bardziej godnym człowieka; i wreszcie, czy w kontekście postępu, którego jest autorem, człowiek *staje się lepszy, duchowo dojrzały, bardziej świadomy godności swojego człowieczeństwa, bardziej odpowiedzialny, bardziej otwarty na drugich, zwłaszcza dla potrzebujących, dla słabszych, bardziej gotowy świadczyć i nieść pomoc wszystkim?* (*Redemptor hominis*, 15).

Takie podejście do szeroko rozumianej nauki uwypukla jej służebny charakter. Nauka bowiem, jeśli nie jest uprawiana w poczuciu służby człowiekowi, łatwo może stać się elementem ekonomicznych przetargów, z pominięciem dobra wspólnego, albo – co gorsza – może być wykorzystana w celu panowania nad drugimi, wprzęgnięta w dążenia totalitarne jednostek i grup społecznych. Dlatego zarówno dojrzały naukowiec, jak i początkujący studenci winni mieć na względzie to, czy ich słuszne dążenie do zgłębiania tajemników wiedzy wpisuje się w podstawowe wymogi sprawiedliwości, solidarności, miłości społecznej, poszanowania praw pojedynczego człowieka, ludu czy narodu.

Służebność nauki obowiązuje nie tylko w stosunku do człowieka czy społeczeństwa, ale również, a może nade wszystko, w stosunku do samej prawdy. Naukowiec nie jest twórcą prawdy, ale jej odkrywcą. Im bardziej pozostaje jej wierny, tym bardziej ona się przed nim odsłania. Szacunek dla prawdy wymaga od badacza czy myśliciela dołożenia wszelkich starań, aby ją zgłębiać i możliwie najściślej zaprezentować innym.

Trzeba jednak pamiętać, iż mimo że – jak mówi Sobór – *rzeczy stworzone i społeczności cieszą się własnymi prawami i wartościami, które człowiek ma stopniowo poznawać, przyjmować i porządkować* i w związku z tym trzeba uznać właściwe metody poszczególnych nauk czy sztuk (*Gaudium et spes*, 36), to jednak jedynie słuszne jest dochodzenie do prawdy oparte na badaniu metodycznym, prowadzonym w sposób prawdziwie naukowy i z poszanowaniem norm moralnych. Słuszne dążenie do poznania prawdy nie może nigdy przesłaniać tego, co należy do samej istoty prawdy: rozeznawania dobra i zła.

Dotykamy tu kwestii autonomii nauki. Dziś często jest podnoszony postulat nieograniczonej wolności badań naukowych. O ile – jak powiedziałem – trzeba uznać prawo nauk do stosowania właściwych im metod badawczych, o tyle nie można się zgodzić z twierdzeniem, że zakres samych badań nie podlega jakimkolwiek ograniczeniom. Ich granice wyznacza właśnie podstawowe rozróżnienie dobra od zła. To zaś rozróżnienie dokonuje się w sumieniu człowieka. Można zatem powiedzieć, że autonomia nauk kończy się tam, gdzie prawe sumienie badacza rozeznaje zło – zło metody, celu czy skutku. Dlatego tak ważne jest, aby uniwersytet i wyższa szkoła nie ograniczały się do przekazywania wiedzy, ale by były miejscem kształtowania prawego sumienia. Tu bowiem, a nie w samej wiedzy, tkwi tajemnica mądrości. A *epoka nasza – jak mówi Sobór – bardziej niż czasy ubiegłe potrzebuje takiej mądrości, która by rzeczy nowe, jakie człowiek odkrywa, czyniła bardziej ludzkimi. Przyszłym losom świata grozi bowiem niebezpieczeństwo, jeśli ludzie nie staną się mądrzejsi* (*Gaudium et spes*, 15).

Dziś bardzo wiele mówi się o globalizacji. Wydaje się, że ten proces dotyka również nauki i nie zawsze ma na nią pozytywny wpływ. Jednym z zagrożeń związanych z globalizacją jest niezdrowa rywalizacja. Badaczom, a nawet całym środowiskom naukowym, może się wydawać, że aby się utrzymać na światowym rynku, dociekania, badania i eksperymenty nie mogą być prowadzone jedynie z zastosowaniem uczciwych metod, ale powinny być one dostosowane do z góry wyznaczonych celów i oczekiwań jak najszerszego grona od-

biorców, nawet za cenę wykroczenia przeciw niezbywalnym prawom ludzkim. W tym ujęciu wymagania prawdy ustępują tak zwanym prawom rynku. Takie podejście łatwo może prowadzić do przemilczania pewnych aspektów prawdy lub wręcz do manipulowania nią, tylko po to, aby mogła być zaakceptowana przez tak zwaną szeroką opinię publiczną. Taka zaś akceptacja niejednokrotnie wydaje się wystarczającym uzasadnieniem słuszności tychże fałszywych metod. Trudno wtedy o zachowanie nawet podstawowych reguł etyki. Jeżeli zatem słuszna i pożądana jest rywalizacja ośrodków naukowych, to nie może ona dokonywać się kosztem prawdy, dobra i piękna, kosztem takich wartości jak życie ludzkie, od poczęcia do naturalnej śmierci, czy też bogactwa środowiska naturalnego. Uniwersytet zatem i każdy inny ośrodek naukowy, obok przekazywania wiedzy, powinien uczyć jasnego rozeznania uczciwości metod badawczych i odwagi rezygnacji z tego, co metodologicznie możliwe, ale etycznie naganne.

Ten wymóg nie może być zrealizowany inaczej, jak tylko w oparciu o długomyślność, to znaczy o umiejętność prze-

widywania skutków czynów ludzkich i poczucie odpowiedzialności za sytuację człowieka nie tylko tu i teraz, ale również w dalekim zakątku świata w nieokreślonej przyszłości. Zarówno naukowiec, jak i student wciąż musi uczyć się przewidywania kierunków rozwoju i skutków dla ludzkości, jakie mogą wynikać z jego naukowych dociekań.

To tylko niektóre refleksje, niektóre sugestie, jakie rodzą się z troski o ludzki kształt szkół o charakterze uniwersyteckim. Wydaje się, że spełnienie tych postulatów może okazać się łatwiejsze, gdy zostanie podjęta ścisła współpraca i wymiana doświadczeń pomiędzy przedstawicielami nauk technicznych i humanistycznych, z teologią włącznie. Istnieje wiele możliwości kontaktów w ramach już istniejących struktur uczelnianych. Myślę, że takie spotkania jak dzisiejsze otwierają nowe perspektywy współdziałania dla rozwoju nauki oraz dla dobra człowieka i całych społeczeństw.

Jeżeli dziś o tym mówię, to dlatego, że *Kościół, który jest ożywiony wiarą eschatologiczną, uważa równocześnie tę troskę o człowieka, o jego człowieczeństwo, o przyszłość ludzi na tej ziemi,*

a więc o kierunek całego rozwoju i postępu – za istotny dla swego posłannictwa, za nierozzerwalnie z nim związany. Początek tej troski Kościół znajduje w samym Jezusie Chrystusie (...), w Nim też pragnie ją rozwijać odczytując sytuację człowieka w świecie współczesnym wedle najważniejszych znaków naszego czasu (Redemptor hominis, 15).

Szanowni Państwo, dziękuję za waszą obecność i za waszą wolę szerokiej współpracy dla rozwoju nauki polskiej i światowej, którą manifestujecie nie tylko przy tak uroczystych okazjach, ale również w waszej uniwersyteckiej codzienności. Tworzycie szczególne środowisko, które – mam nadzieję – znajdzie swój odpowiednik również w strukturach jednoczącej się Europy.

Przekażcie, proszę, waszym współpracownikom, profesorom, pracownikom naukowym, pracownikom administracyjnym i całej rzeszy studentów moje serdeczne pozdrowienie i zapewnienie o stałej pamięci w modlitwie.

Niech światło Ducha Świętego towarzyszy całemu środowisku naukowców, intelektualistów i ludzi kultury w Polsce! Niech zawsze Bóg Was wspiera i Boże błogosławieństwo!

Wystąpienie przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich prof. dr. hab. Jerzego Woźnickiego

Wasza Świątobliwość,

Umiłowany Ojcze Święty,

Przed rokiem, w czasie naszej pielgrzymki do Ziemi Świętej my, rektorzy polskich uczelni akademickich zwracaliśmy się w wystosowanym do Waszej Świątobliwości liście pisanym z Jerozolimy tymi słowami: – *Tu, w ziemskiej Ojczyźnie Jezusa, rozważając Misterium Incarnations, stajemy u progu trzeciego tysiąclecia, uświadamiając sobie, że nasze uczelnie mają być zawsze otwarte na Prawdę. Wspominając nasze spotkania z Waszą Świątobliwością w Rzymie i w Ojczyźnie, ufamy, że będzie nam dane spotkać się kolejny raz w przyszłości.*

I oto nasze wielkie pragnienie zostaje dzisiaj zrealizowane.

Tu w Castel Gandolfo stają dziś przed polskim Papieżem rektorzy – członkowie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Nasze dobrowolne zrzeszenie zostało założone w przeddzień pamiętnego spotkania z Ojcem Świętym w Kolegiacie Św. Anny w Krakowie w 1997 roku. Aktualnie do KRASP należy 96 rektorów reprezentujących wszystkie akademickie – a więc mające prawo do doktoryzowania – uczelnie polskie.

KRASP stoi na straży tradycyjnych wartości akademickich, a w tym konstytucyjnej zasady autonomii szkół wyższych, gwarantującej im samorządność i prawo do określania własnego stanowiska we wszystkich sprawach, którymi społeczność akademicka jest zainteresowana.

Ojcze Święty,

Misja Kościoła w jej humanistycznym przesłaniu adresowana jest do wszystkich. Kościół jest bowiem wielką wspólnotą ludzi, którzy pragną być lepsi. I czynią to razem pomagając sobie wzajemnie w tym dziele.

Uniwersytety w swym wielowiekowym rozwoju czerpały siłę z pierwiastków duchowych. Wszystkie uczelnie akademickie odwołują się w swych działaniach do określonej przez siebie misji, w wymiarze społecznym mającej jednak uniwersalny charakter. Uczelnie – zgodnie z tradycją uniwersytecką – jest wspólnotą uczących i nauczanych, działającą dla dobra publicznego oraz zbiorowego i indywidualnego doskonalenia się. Następuje to poprzez poszerzenie i szerzenie wiedzy, poprzez kształcenie umiejętności zawodowych, poprzez rozwijanie zdolności do działania dla dobra wspólnego. Ale następuje to także poprzez kształtowanie charakterów i sumień, poprzez rozwijanie wrażliwości na sprawy ludzkie i zdolności do utrzy-

mywania wspólnoty akademickiej. Nie trudno zauważyć jak bardzo powiązane są humanistyczne fundamenty misji Kościoła i misji uniwersytetu w ich edukacyjnym wymiarze.

Wasza Świątobliwość,

*Wiara i rozum są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy. Sam Bóg zaszczerpił w ludzkim sercu pragnienie poznania prawdy, którego ostatecznym celem jest poznanie jego samego, aby – człowiek poznając Go i milując – mógł dotrzeć także do pełnej prawdy o sobie – tak rozpoczyna się encyklika papieska *Fides et ratio*.*

Wielu z nas odczuwa głęboką wewnętrzną potrzebę intelektualnego nawiązywania do tej encykliki, która najżywiej nas dotyczy. U ludzi nauki jej treść przywołuje refleksję o filozoficznych skutkach słynnych twierdzeń Kurta Gödla z 1931 r.

Przypomnijmy ich ogólniejszy sens. Chociaż teoria mnogości mogłaby być odpowiednim środkiem do sformułowania ogólnego układu aksjomatów matematyki klasycznej, to jednak taki program aksjomatyzacji nie może być zupełny. Nie ma bowiem podstaw do nadziei na to, że kiedykolwiek uzyska się dostatecznie mocne narzędzie pozwalające ustalić wszystkie prawdy matematyki klasycznej a nawet chociażby samej arytmetyki, z jednoczesnym wykluczeniem wszystkiego co jest niepraw-

dziwe. Tak oto na gruncie matematyki nauka pozostawia miejsce dla wiary.

Encyklika papieska i twierdzenia Gödla mówią o strukturalnej konieczności pozalogicznych rozstrzygnięć w globalnym logosie „rozumu”. Ta permanentna otwartość logosu kreuje jako bezsprzecznie dowiedzione miejsce dla człowieka z jego „boską” głębią, z jego poszukiwaniem drogi nie pomiędzy wiarą a rozumem, ale jednej wspólnej drogi rozumu natchnionego wiarą i wiary wzmocnionej rozumem. Jak to wynika z treści encykliki *Fides et ratio*, na gruncie nauki nie ma bowiem sprzeczności pomiędzy wiedzą i wiarą.

Ojciec Święty,

Jest to czwarte już spotkanie rektorów polskich uczelni akademickich z Waszą Świątobliwością. Jak każde poprzednie, tak i to jest dla nas źródłem wielkich przeżyć.

Wyrażając przed kilku miesiącami radość z zapowiedzi tego spotkania, wsłuchując się w nauczanie Ojca Świętego – rektorzy kierowali się pragnieniem uczestniczenia w dziele przeobrażania świata w duchu odwiecznych i wciąż aktualnych ideałów prawdy, dobra i piękna. Nasze spotkanie uskrzydla nas w działaniach na rzecz tych największych celów, jakie wyznacza sobie ludzkość.

Ojciec Święty, w imieniu rektorów składam najserdeczniejsze podziękowanie za tę audiencję.

Nowości wydawnicze ŚAM

1. Badania podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Red. A. Obuchowicz, Katowice: ŚAM 2001.
2. Bożena Hager-Małecka – lekarz, naukowiec, społecznik. Red. K. Karczewska, M. Łukasik, E. Kyas, Katowice: ŚAM 2001.
3. Chemia analityczna. Ćwiczenia laboratoryjne. Wybrane metody wagowe, miareczkowe oraz elektroanalityczne. Red. W. Wardas, Katowice: ŚAM 2001.
4. Czogała J., Wardas W.: Zeszyt dydaktyczny – ćwiczenia laboratoryjne z chemii analitycznej, Katowice: ŚAM 2001 (wyd. II).
5. Elektrogramy serca. Red. A. Sielańczyk, A. Sieroń, Katowice: ŚAM 2001.
6. Farmakologia. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, kompendium dla studentów wydziałów lekarskich i farmaceutów. Red. Z. S. Herman, K. Kmiecik-Kołada, Katowice: ŚAM 2001.
7. Jędrzejko K.: Medicinal plants and herbal materials in use in Poland: a check list. Wykaz roślin i surowców leczniczych stosowanych w Polsce, Katowice: ŚAM 2001.
8. Jubileuszowe sympozjum – 50 lat Kliniki Położnictwa i Ginekologii w Zabrze. 45 lat pracy naukowo-dydaktycznej prof. dr. hab. n. med. Jana Dudkiewicza. Red. D. Grzonka, Katowice: ŚAM 2001.
9. Nawrocka A.: W poszukiwaniu podstaw i zasad bioetyki, Katowice: ŚAM 2001.
10. Praktikum z chemii medycznej dla studentów medycyny. Red. J. Żak, Katowice: ŚAM 2001.
11. Wiadomości Lekarskie 2001, tom 54, nr 5–6.
12. Wiadomości Lekarskie 2001, tom 54, nr 7–8.
13. Wiadomości Lekarskie 2001, tom 54, nr 9–10.
14. Zachowawcze leczenie owrzodzeń żylnych podudzi. Red. A. Franek, M. Kucharzewski, A. Sieroń, Katowice: ŚAM 2001.

Rektorzy – uczestnicy spotkania z Ojcem Świętym w Castel Gandolfo

Z OBRAD SENATU

4 lipca 2001

- Wyrażono zgodę na skierowanie przez rektora do Ministra Zdrowia wniosku o mianowanie na stanowiska profesorów zwyczajnych Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach:
prof. dr. hab. **Grzegorza Namysłowskiego** (uchwała 175/2001);
prof. dr. hab. **Aleksandra Sieron** (uchwała 176/2001).
- Zaopiniowano pozytywnie powołanie na funkcje kierowników:
prof. dr. hab. **Barbary Zahorskiej-Markiewicz** w Katedrze Patofizjologii i Zakładzie Patofizjologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała 177/2001);
dr. hab. n. med. **Joanny Lewin-Kowalik**, prof. nadzw. ŚAM w Katedrze i Zakładzie Fizjologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała 178/2001);
prof. dr. hab. **Ryszarda Poręby** w Katedrze i Oddziale Klinicznym Położnictwa i Ginekologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała 179/2001);
dr. hab. n. med. **Wojciecha Pluskiewicza** w Zakładzie Chorób Metabolicznych Kości Katedry Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii Wydziału Lekarskiego w Zabrze (uchwała 180/2001);
dr. hab. n. biol. **Krystyny Trzepietowskiej-Stępień** w Zakładzie Instrumentalnych Analiz Farmaceutycznych i Biochemicznych Katedry Biologii Molekularnej, Biochemii i Biofarmacji Wydziału Farmaceutycznego (uchwała 181/2001).
- Ustalono zasady realizacji zajęć dydaktycznych na rok akademicki 2001/2002 (uchwała 182/2001).
- Zaopiniowano pozytywnie ustanowienie w grupie pracowników dydaktycznych – instruktorów stanowiska *asystenta dydaktycznego* (uchwała 183/2001).
- W związku z powołaniem w Śląskiej Akademii Medycznej dwóch nowych wydziałów (uchwały Senatu nr 148/2001 i 149/2001 z dnia 28 marca 2001 r.), tj. Opieki i Oświaty Zdrowotnej oraz Zdrowia Publicznego,

go, dokonano następujących zmian w Statucie Śląskiej Akademii Medycznej (uchwała 184/2001):

§1

Dotychczasowy ust. 2 §93 otrzymuje następujące brzmienie:

- 2) pracownicy dydaktyczni zatrudnieni na stanowiskach:
 - a) starszego wykładowcy,
 - b) wykładowcy,
 - c) lektora,
 - d) asystenta dydaktycznego, instruktora.

§2

W ust. 2 §93 dodaje się pkt 4 o brzmieniu:

- 4) stanowisko asystenta dydaktycznego, o którym mowa w pkt. 2 ppkt. d, tworzone jest w jednostkach organizacyjnych Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej oraz Wydziału Zdrowia Publicznego na potrzeby dydaktyczne związane z praktyczną nauką zawodu.

§3

Pozostałe postanowienia Statutu Śląskiej Akademii Medycznej utrzymuje się w mocy.

- Zmieniono załącznik nr 1 do uchwały nr 147/2001 Senatu Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach z dnia 28 marca 2001 roku, precyzując organizację i zadania dydaktyczne poszczególnych jednostek Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej w Katowicach (uchwała 185/2001).
- Wyrażono zgodę na przekształcenie Katedry i Kliniki Patologii Ciąży i Rozrodczości Wydziału Lekarskiego w Zabrze w **Katedrę i Klinikę Perinatologii i Ginekologii** (uchwała nr 186/2001).
- Wyrażono zgodę na zniesienie **Katedry i Zakładu Historii Medycyny** działającej w ramach Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała nr 187/2001).
- Wyrażono zgodę na przekształcenie Katedry i Zakładu Biologii i Parazytologii oraz Katedry i Zakładu Biologii Molekularnej i Genetyki Medycznej Wydziału Lekarskiego w Katowicach w **Katedrę i Zakład Biologii Ogól-**

nej, Molekularnej i Genetyki (uchwała nr 188/2001).

- Przekształcono Katedrę i Oddział Kliniczny Chorób Wewnętrznych i Medycyny Fizykalnej Wydziału Lekarskiego w Zabrze w **Katedrę Chorób Wewnętrznych z Oddziałem Klinicznym Chorób Wewnętrznych i Medycyny Fizykalnej** (uchwała nr 189/2001, §1, 2).
- Utworzono w ramach Katedry Chorób Wewnętrznych **Zakład Diagnostyki i Terapii Laserowej Nowotworów** z siedzibą w Uzdrowisku „Krynica-Żegiestów” (uchwała nr 189/2001, §3, 4).
- Zaopiniowano pozytywnie utworzenie **Zakładu Diagnostyki Wirusologicznej** w Katedrze Biologii Molekularnej, Biochemii i Biofarmacji Wydziału Farmaceutycznego (uchwała nr 190/2001).
- Zatwierdzono sprawozdanie z wykonania zadań rzeczowo-finansowych Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach za rok 2000 (uchwała nr 191/2001).
- Zatwierdzono roczny plan rzeczowo-finansowy Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach na 2001 rok opracowany na podstawie ustawy budżetowej na 2001 rok oraz decyzji Kolegium Ministra Zdrowia z dnia 26 kwietnia 2001 roku o znaku BFC-034-803/29/2001 (uchwała nr 192/2001).

10 września 2001

- Zaopiniowano pozytywnie powołanie z dniem 1 października 2001 r. na funkcje kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej następujących osób:
dr n. hum. **Adelajdy Dubowskiej** w Zakładzie Pedagogiki (uchwała nr 1/2001),
dr n. med. **Marii Kosińskiej** w Zakładzie Organizacji Pracy Pielęgniarskiej (uchwała nr 2/2001),
dr n. med. **Grażyny Franek** w Zakładzie Pielęgniarstwa Środowiskowego (uchwała 3/2001),
dr n. hum. **Haliny Kulik** w Kolegium Kształcenia Umiejętności Pielęgniarskiej

skich Zakładu Pielęgniarstwa i Społecznych Problemów Medycznych (uchwała nr 4/2001),
 dr n. med. **Ireny Caus** w Kolegium Kształcenia Umiejętności Położniczych Zakładu Pielęgniarstwa i Społecznych Problemów Medycznych (uchwała nr 5/2001),
 prof. dr. hab. **Ryszarda Poręby** w Oddziale Klinicznym Ginekologii i Położnictwa Katedry Ginekologii i Położnictwa (uchwała nr 6/2001),
 dr. n. med. **Adama Sipińskiego** w Zakładzie Pielęgniarstwa w Ginekologii i Położnictwie Katedry Ginekologii i Położnictwa (uchwała nr 7/2001),
 dr hab. n. med. **Anny Obuchowicz** w Oddziale Klinicznym Pediatrii Katedry Pediatrii (uchwała nr 8/2001),
 dr. n. med. **Jana Szewieczka** w Zakładzie Pielęgniarstwa Internistycznego Katedry Chorób Wewnętrznych (uchwała nr 9/2001),
 prof. dr. hab. **Adama Misiewicza** w Klinice Geriatrii Katedry Geriatrii

(uchwała nr 10/2001),
 dr. hab. n. med. **Macieja Zaniewskiego** w Oddziale Klinicznym Chirurgii Katedry Chirurgii (uchwała nr 11/2001),
 dr hab. n. med. **Zofii Kazibutowskiej-Zarańskiej, prof. nadzw. SAM** w Klinice Neurologii Katedry Neurologii (uchwała nr 12/2001),
 dr hab. n. med. **Ewy Motty** w Zakładzie Pielęgniarstwa Neurologicznego Katedry Neurologii (uchwała nr 13/2001),
 prof. dr. hab. **Zbigniewa Gąsiora** w Katedrze i Klinice Kardiologii (uchwała nr 14/2001),
 dr. hab. n. med. **Damiana Kusza** w Katedrze i Klinice Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu (uchwała nr 15/2001),
 dr. n. med. **Dariusza Lubonia** w Zakładzie Anestezjologii i Intensywnej Opieki Pielęgniarskiej (uchwała nr 16/2001),
 dr n. med. **Jadwigi Pyszkowskiej** w Zakładzie Medycyny i Opieki Pali-

tywnej (uchwała nr 17/2001),
 prof. dr. hab. **Janusza Nowotnego** w Katedrze i Zakładzie Fizjoterapii (uchwała nr 18/2001),
 dr. hab. n. kult. fiz. **Henryka Knapika** w Katedrze i Zakładzie Kinezyjologii (uchwała nr 19/2001),
 dr n. hum. **Anny Trzcienieckiej-Green** w Zakładzie Psychologii (uchwała nr 20/2001),
 dr hab. n. med. **Violetty Ciszek-Doniec** w Zakładzie Profilaktyki Chorób Kobiety Katedry Zdrowia Kobiety (uchwała nr 21/2001),
 dr hab. n. med. **Moniki Mikulskiej** w Zakładzie Neonatologii (uchwała nr 22/2001),
 dr. n. filoz. **Lesława Niebrója** w Zakładzie Filozofii i Etyki (uchwała nr 23/2001),
 dr. n. kult. fiz. **Ryszarda Plinty** w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (uchwała nr 24/2001),
 dr n. hum. **Urszuli Kokot** w Studium Języków Obcych (uchwała nr 25/2001).

Zasady realizacji zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2001/2002 (Uchwała Senatu SAM nr 182 z 4 lipca 2001)

I. Wymiar pensum dydaktycznego

1. Pracownicy naukowo-dydaktyczni 210 godzin obliczeniowych rocznie.
2. Pracownicy dydaktyczni, w tym:
 - starsi wykładowcy i wykładowcy 360 godzin obliczeniowych rocznie,
 - asystenci dydaktyczni, lektorzy i instruktorzy 540 godzin obliczeniowych rocznie.

II. Warunki obniżania pensum dydaktycznego

1. Określony w pkt. I.1.2 wymiar pensum dydaktycznego obniża się:
 - dla rektora, prorektorów, dziekanów i prodziekanów o 1/2 wymiaru,
 - dla pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych na stanowisku profesora w wypadku ukończenia 65 lat życia o 1/2 wymiaru,
 - dla profesorów i pozostałych pracowników naukowo-dydaktycznych w wypadku ukończenia 60 lat życia o 1/3 wymiaru,
 - dla pracowników naukowo-dydaktycznych powołanych przez Rektora

na Pełnomocnika jednostki organizacyjnej określonej w §14, ust. 1, pkt. 4-8 o 30 godzin,

- dla pracowników naukowo-dydaktycznych wskazanych przez Kuratora do wykonywania bieżących czynności administracyjnych związanych z funkcjonowaniem jednostki organizacyjnej o 30 godzin.
2. Obniżenie wymiaru pensum nie może być łączone z realizacją zadań dydaktycznych w trybie godzin ponadwymiarowych.

III. Zasady rozliczania zadań dydaktycznych

1. Za 1 godzinę dydaktyczną w szkoleniu przeddyplomowym przyjmuje się 45 minut zajęć dydaktycznych, w tym: wykłady, seminaria, prelekcje, ćwiczenia, laboratoria objęte planem studiów i wynikające z harmonogramów zajęć.
2. Za 1 godzinę dydaktyczną w szkoleniu podyplomowym przyjmuje się 45 minut zajęć dydaktycznych, w tym:

wykłady, seminaria, seminaria kliniczne, ćwiczenia, laboratoria, tutorial, objęte planem i wynikające z harmonogramów.

3. Do zajęć dydaktycznych zalicza się ponadto:
 - 30 godzin opiekunom słuchaczy Studium Doktoranckiego (zaocznego) za 1 doktoranta,
 - 30 godzin opiekunom kół naukowych za zgodą właściwego dziekana,
 - 30 godzin opiekunom prac magisterskich na Wydziale Farmaceutycznym i Oddziale Analizy Medycznej,
 - 32 godziny opiekunom prac magisterskich na studiach dziennych na Wydziale Opieki i Oświaty Zdrowotnej,
 - 20 godzin opiekunom prac magisterskich na studiach zaocznych na Wydziale Opieki i Oświaty Zdrowotnej,
 - 15 godzin opiekunom prac licencjackich na Wydziale Opieki i Oświaty Zdrowotnej,
 - 30 godzin dla lektorów Studium Języków Obcych Wydziału Lekarskiego

- w Zabrzu uczestniczących w działalności Ośrodka Pracy Samodzielnej przy ww. Studium, jeżeli to uczestnictwo realizowane jest w czasie przekraczającym pensum dydaktyczne określone w pkt I ust. 2,
- 15 godzin opiekunom prac dyplomowych na studiach zawodowych licencjatu z fizyki medycznej prowadzonych przez pracowników Śląskiej Akademii Medycznej na zasadzie porozumienia z Uniwersytetem Śląskim z dnia 20 kwietnia 1994 roku,
 - 30 godzin koordynatorom przedmiotów przygotowujących testy egzaminacyjne.
4. W przypadku długiej (co najmniej 1 miesiąc) usprawiedliwionej nieobecności nauczyciela akademickiego i braku możliwości odrobienia niezrealizowanych zajęć, wynikających z obowiązkowego pensum dydaktycznego, istnieje możliwość płatnego zastępstwa w liczbie godzin wynikających ze „zmniejszonego pensum” wyliczonego jako 1/30 obowiązku za każdy tydzień nieobecności.

IV. Liczebność grup w kształceniu przeddyplomowym

1. Studentów każdego roku, każdego kierunku studiów dzieli się na grupy dziekańskie.
2. Grupa dziekańska nie może być mniejsza niż 20 studentów i powinna być podzielna przez 10 – na latach, na których prowadzone są zajęcia teoretyczne – i przez 5 na latach, na których prowadzone są zajęcia kliniczne.
3. Sekcja dziekańska w ośrodkach kształcenia zorganizowanych na bazie pomaturalnych szkół medycznych jest w rozumieniu liczebności grup w kształceniu przeddyplomowym odpowiednikiem roku i dzieli się na grupy dziekańskie nie mniejsze niż 15 studentów.
4. Zajęcia dydaktyczne w kształceniu przeddyplomowym prowadzi się w grupach:
 - 1) wykłady łącznie dla wszystkich studentów danego roku, z tym że na roku liczącym ponad 150 studentów, a także wówczas, gdy jest to podyktowane warunkami lokalowymi, można prowadzić wykłady w dwóch grupach wykładowych,
 - 2) zajęcia seminaryjne prowadzone są w grupach dziekańskich,

- 3) ćwiczenia analityczne, chemiczne i inne laboratoryjne w grupach 10-osobowych,
- 4) ćwiczenia kliniczne na kierunkach lekarskim, stomatologicznym, analityki medycznej, fizjoterapii, pielęgniarstwie, położniczym i ratownictwa medycznego w grupach 5-osobowych,
- 5) ćwiczenia przedkliniczne praktycznej nauki zawodu na kierunkach pielęgniarstwie i położniczym w grupach 5-osobowych,
- 6) ćwiczenia z anestezjologii i reanimacji w grupach 3-osobowych,
- 7) ćwiczenia kliniczne z pediatrii realizowane na oddziale intensywnej terapii w grupach 3-osobowych,
- 8) ćwiczenia kliniczne ze stomatologii wieku rozwojowego i ortodoncji oraz zajęć prowadzonych w systemie lecznictwa ambulatoryjnego z chirurgii stomatologicznej na V roku studiów w grupach 3-osobowych,
- 9) ćwiczenia w poradniach w grupach 3-osobowych,
- 10) ćwiczenia w trybie „mistrz-uczeń” z 1 osobą,
- 11) prace magisterskie z 1 osobą,
- 12) prace licencjackie z 1 osobą,
- 13) ćwiczenia laboratoryjne z praktycznych umiejętności lekarskich (fantom) w grupach 5–6-osobowych,
- 14) ćwiczenia w aptekach w grupach 2-osobowych,
- 15) lektoraty języków obcych w grupach co najmniej 10-osobowych,
- 16) zajęcia z wychowania fizycznego w grupach 15-osobowych.

V. Liczebność grup w kształceniu podyplomowym

1. Zajęcia dydaktyczne realizowane na rzecz kształcenia podyplomowego w trybie „rezydentur” prowadzone są w grupach:
 - wykłady w łącznej grupie poszczególnych kursów akredytowanych ośrodków bądź w łącznej grupie co najmniej dwóch kursów akredytowanego ośrodka,
 - seminaria w grupie kursu akredytowanego ośrodka,
 - ćwiczenia laboratoryjne z medycyny rodzinnej w grupach 4–6-osobowych,
 - „tutorial” z 1 osobą,
 - ćwiczenia w poradniach i praktykach lekarzy rodzinnych z 1 osobą.

2. Zajęcia dydaktyczne realizowane na rzecz kształcenia podyplomowego w trybie „szybkiej ścieżki” prowadzone są w grupach:
 - wykłady w grupie wynikającej z liczebności kursu,
 - seminaria w grupach 5–6-osobowych,
 - ćwiczenia laboratoryjne z medycyny rodzinnej w grupach 4–6-osobowych,
 - zajęcia praktyczne w grupach 1–2-osobowych,
 - ćwiczenia w poradniach i praktykach lekarzy rodzinnych z 1 osobą.

VI. Postanowienia końcowe

1. Zadania dydaktyczne rozlicza się zgodnie z:
 - Zarządzeniem nr 3/97 Rektora Śląskiej Akademii Medycznej z dnia 7 kwietnia 1997 r. w sprawie formy wypłat wynagrodzeń za dodatkowe zajęcia należące do obowiązków nauczycieli akademickich zatrudnionych w Śląskiej Akademii Medycznej,
 - Zarządzeniem nr 11/97 Rektora Śląskiej Akademii Medycznej z dnia 17 czerwca 1997 r. w sprawie trybu zawierania i rozliczania umów o dzieło dydaktyczne (uchwała 182/2001).

Wystawa zagranicznych książek medycznych

Biblioteka Główna Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach oraz International Publishing Service w Warszawie organizują wystawę najnowszych książek zagranicznych z dziedziny medycyny.

Uroczyste otwarcie odbędzie się w budynku Rektoratu (sala Senatu) 15 listopada o godzinie 12⁰⁰.

Wystawa czynna będzie w dniach:
 15 listopada (czwartek) w godzinach 8⁰⁰ – 17⁰⁰
 16 listopada (piątek) w godzinach 8⁰⁰ – 17⁰⁰
 17 listopada (sobota) w godzinach 8⁰⁰ – 13⁰⁰.

Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych.

WYDZIAŁ LEKARSKI
W ZABRZU
10 maja 2001
Doktoraty

Marek BOŻEK: *Wartość rozpoznawcza badania kliniczno-elektrofizjologicznego w zespole kanału nadgarstka w oparciu o diagnostykę obrazową rezonansu magnetycznego.*

Promotor:
prof. dr hab. Tadeusz Gaździk
Recenzenci:
prof. dr hab. Krystian Żołyński (WAM Łódź)
prof. dr hab. Józef Dobrowolski

Aleksandra CEGIELSKA: *Zdrowotność dzieci ze Szkoły Specjalnej w aspekcie czynników środowiskowych.*

Promotor:
prof. dr hab. Irena Norska-Borówka
Recenzenci:
prof. dr hab. Jerzy Rzepka (AWF Katowice)
prof. dr hab. Danuta Rościszewska

Lucyna DYMEK: *Ocena wybranych parametrów spirometrycznych u dzieci szkolnych z przebytą w okresie noworodkowym ostrą niewydolnością oddechową.*

Promotor:
prof. dr hab. Urszula Godula-Stuglik
Recenzenci:
prof. dr hab. Barbara Nawrocka-Kańska (Inst. Pediatrii Rabka)
dr hab. Dariusz Ziora

Małgorzata GOŁĘBIOWSKA-HÜPSCH: *Próchnica cementu korzeniowego w niektórych chorobach przyzębia – czynniki etiologiczne, profilaktyka.*

Promotor:
prof. dr hab. Leszek Ilewicz
Recenzenci:
dr hab. Joanna Wysokińska-Miszczuk,
prof. nadzw. AM w Lublinie
prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Ewa HAWRO: *Przydatność ultrasonografii w diagnostyce zębopochodnych schorzeń zatok szczękowych.*

Promotor:
prof. dr hab. Tadeusz Cieślik
Recenzenci:
dr hab. Tomasz Tomaszewski (AM Lublin)
prof. dr hab. Grzegorz Namysłowski

Z RAD WYDZIAŁÓW

Janusz KASPERCZYK: *Środowiskowe czynniki ryzyka astmy oskrzelowej u śląskich dzieci.*

Promotor:
prof. dr hab. Zygmunt Stęplewski
Recenzenci:
prof. dr hab. Zbigniew Jethon (AM Wrocław)
prof. dr hab. Edmund Rogala

Piotr MALARA: *Równowaga kationowa w zębach górników kopalń węgla kamiennego z terenu Rudy Śląskiej.*

Promotor:
prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński
Recenzenci:
prof. dr hab. Jerzy Rzepka (AWF Katowice)
prof. dr hab. Leszek Ilewicz

Maria SIMON-SIEROŃ: *Wpływ lowastatyny i zmiennego pola magnetycznego na wydzielanie i skład żółci u szczurów.*

Promotor:
prof. dr hab. Jerzy Żmudziński
Recenzenci:
prof. dr hab. Janusz Paluszak (AM Poznań)
prof. dr hab. Ryszard Brus

Paweł STASZEWICZ: *Wpływ digoksyny na profil dobowy ciśnienia tętniczego u chorych na cukrzycę typu 2 powiklaną neuropatią układu autonomicznego.*

Promotor:
dr hab. Krzysztof Strojek
Recenzenci:
dr hab. Jerzy Loba (AM Łódź)
dr hab. Krystyna Pierzchała, prof. nadzw. ŚAM

Andrzej TOMASIK: *Badania zawartości 7-ketocholesterolu w osoczu krwi pacjentów z chorobą wieńcową.*

Promotor:
dr hab. Ryszard Szkilnik, prof. nadzw. ŚAM
Recenzenci:
prof. dr hab. Zygmunt Machoy (PAM Szczecin)
prof. dr hab. Lech Poloński

5 czerwca 2001

Doktoraty

Andrzej Michał CZAJKA: *Metabolizm wątroby w doświadczalnym zespole niedokrwienno-reperfuzyjnym.*

Promotor:
prof. dr hab. Tadeusz Gaździk
Recenzenci:
prof. dr hab. Waldemar L. Olszewski (ICMDiK PAN Warszawa)
prof. dr hab. Marek Rokicki
prof. dr hab. Marcin Kamiński

Andreas CZARNECKI: *Wyniki leczenia zmian zwyrodnieniowych stawu kolanowego endoprotezą Genesis.*

Promotor:
prof. dr hab. Tadeusz Gaździk
Recenzenci:
prof. dr hab. Wojciech Maria Kuś (AM Warszawa)
prof. dr hab. Krystyna Dobosiewicz

Gabriela GEISLER: *Stężenie leptyny w surowicy krwi dziewcząt leczonych z powodu jadłowstrętu psychicznego.*

Promotor:
prof. dr hab. Antoni Dyduch
Recenzenci:
prof. dr hab. Mieczysława Czerwionka-Szaflarska (AM Bydgoszcz)
prof. dr hab. Krystyna Karczewska

Aleksandra KRZEMIENIŃ: *Stężenia endoteliny-1 w surowicy krwi dzieci z odplywami pęcherzowo-moczowodowymi.*

Promotor:
prof. dr hab. Antoni Dyduch
Recenzenci:
prof. dr hab. Danuta Zwolińska (AM Wrocław)
prof. dr hab. Urszula Godula-Stuglik

Dorota KUHN: *Ocena wybranych parametrów odporności u dzieci z przewlekłą intoksykacją ołowiem.*

Promotor:
dr hab. Witold Lukas
Recenzenci:
prof. dr hab. Zbigniew Rudkowski (AM Wrocław)
prof. dr hab. Zygmunt Stęplewski

Bożena MICHAŁOWSKI: *Roczna obserwacja rozwoju i zachorowalności niemowląt urodzonych z masą ciała poniżej 2500 g.*

Promotor:
prof. dr hab. Kazimierz Kamiński

Recenzenci:

prof. dr hab. Walentyna Iwaszko-Krawczuk (AM Białystok)

prof. dr hab. Urszula Godula-Stuglik

Roman POŁAĆ: *Wpływ jednoczasowego leczenia klinicznych i subklinicznych żylaków powrózka nasiennego na płodność małżeńską. Porównanie metody operacji otwartej z laparoskopową.*

Promotor:

prof. dr hab. Mieczysław Fryczkowski

Recenzenci:

dr hab. Barbara Darewicz (AM Białystok)

dr hab. Beata Kos-Kudła

Ryszard SZCZEŚNIEWSKI: *Ocena porównawcza laparoskopowej przezotrzewnowej i pozaotrzewnowej dekortykacji objawowych, prostych i mnogich torbieli nerkowych.*

Promotor:

prof. dr hab. Mieczysław Fryczkowski

Recenzenci:

dr hab. Barbara Darewicz (AM Białystok)

prof. dr hab. Józef Dzielicki

Irena URBAN: *Otoemisja akustyczna w znieczuleniu ogólnym i krążeniu pozaustrojowym u dzieci.*

Promotor:

prof. dr hab. Grzegorz Namysłowski

Recenzenci:

prof. dr hab. Henryk Skarżyński (AM Warszawa)

prof. dr hab. Janusz Skalski

Roman WALO: *Ocena wyników leczenia złamań trzonu kości udowej u dzieci w materiale Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej w Piekarach Śląskich.*

Promotor:

prof. dr hab. Józef Dzielicki

Recenzenci:

prof. dr hab. Krystian Żołyński (WAM Łódź)

prof. dr hab. Tadeusz Gaździk

28 czerwca 2001

Doktoraty

Piotr BLAJER: *Dysfunkcje stawów skroniowo-żuchwowych u chorych leczonych z powodu urazów twarzowej części czaszki.*

Z RAD WYDZIAŁÓW

Promotor:

prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Recenzenci:

dr hab. Józef Zienkiewicz, prof. nadzw. AM w Gdańsku

dr hab. Stefan Baron

Małgorzata CIEŚLAK-STEĆ: *Badania nad obecnością genu onkogeny typów wirusa brodawczaka ludzkiego w wybranych stanach patologii szyjki macicy.*

Promotor:

prof. dr hab. Jan Dudkiewicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Marian Szpakowski (Inst. Centrum Zdrowia Matki Polki Łódź)

dr hab. Wojciech Król

Juta GÓRSKA: *Sodowrażliwość ciśnienia tętniczego u potomstwa chorych na cukrzycę typu 2.*

Promotor:

dr hab. Krzysztof Strojek

Recenzenci:

dr hab. Marian Kuczera (Woj. Szpital Specj. nr 3 Rybnik)

prof. dr hab. Ewa Żukowska-Szczechowska

Janusz KAMIŃSKI: *Przyczyny i częstość występowania krwiopłucia oraz znaczenie badania bronchofiberoskopowego w diagnostyce krwiopłucia na podstawie analizy dokumentacji medycznej pacjentów hospitalizowanych w Klinice Ftizjopneumonologii Śląskiej Akademii Medycznej w latach 1961–1996.*

Promotor:

prof. dr hab. Kazimierz Oklek

Recenzenci:

dr hab. Witold Młynarczyk, prof. AM w Poznaniu

dr hab. Dariusz Ziara

Aleksandra KOCZOR-ROZMUS: *Ocena wybranych parametrów narządu żucia u kobiet z chorobami autoimmunologicznymi tarczycy.*

Promotor:

dr hab. Krystyna Żwirski-Korczała

Recenzenci:

dr hab. Jadwiga Sadlak-Nowicka, prof. nadzw. AM w Gdańsku

dr hab. Bogdan Marek

Oskar KOWALSKI: *Ocena potencjalnych czynników ryzyka wystąpienia migotania przedsionków u chorych z zespołem preekscytacji.*

Promotor:

prof. dr hab. Stanisław Pasyk

Recenzenci:

prof. dr hab. Franciszek Walczak (Inst. Kardiologii Warszawa)

prof. dr hab. Maria Trusz-Gluza

Tatiana MAKOSZ: *Wpływ pojenia dojrzałych szczurów wodą poddaną działaniu pola magnetycznego na zmiany strukturalne w pęcherzykach płucnych wywołane hipoksją.*

Promotor:

dr hab. Henryk Grzybek

Recenzenci:

prof. dr hab. Wiesława Biczysko (AM Poznań)

prof. dr hab. Aleksander Sieroń

Andrzej MANOWSKI: *Wpływ witaminy E na przebieg ketogenezy w wątrobie uszkodzonej tetrachlorometanem (CCl₄).*

Promotor:

dr hab. Maria Wardas, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Janina Moniuszko-Jakoniuk (AM Białystok)

dr hab. Andrzej Wiczowski

Beata MYKIETÓW-SMALEC: *Stomatodynia – analiza niektórych czynników miejscowych i ogólnych w etiologii choroby.*

Promotor:

prof. dr hab. Leszek Ilewicz

Recenzenci:

dr hab. Jadwiga Sadlak-Nowicka, prof. nadzw. AM w Gdańsku

prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Katarzyna MICHALSKA-MALEC-KA: *Retinopatia cukrzycowa a właściwości reologiczne krwi.*

Promotor:

prof. dr hab. Bolesław Turczyński

Recenzenci:

prof. dr hab. Feliks Jaroszyk (AM Poznań)

dr hab. Wanda Romaniuk, prof. nadzw. ŚAM

Violetta SZOSTEK-GAWEL: *Ocena wybranych markerów nowotworo-*

wych u kobiet stosujących hormonalną terapię zastępczą.

Promotor:

prof. dr hab. Aleksandra Kochańska-Dziurawicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Jerzy Sowiński (AM Poznań)

dr hab. Andrzej Wiczkowski

Janusz SZKODZIŃSKI: *Wpływ stentowania tętnic wieńcowych na przebieg zawału serca u chorych z nieskutecznym lub niezadowalającym wynikiem angioplastyki balonowej.*

Promotor:

prof. dr hab. Lech Poloński

Recenzenci:

dr hab. Robert Gil (PAM Szczecin)

prof. dr hab. Aleksander Sieroń

Tomasz WIELKOSZYŃSKI: *Oce-
na nasilenia wolnorodnikowych modyfikacji lipoprotein osocza oraz stanu antyoksydacyjnej bariery ochronnej u mężczyzn narażonych na dym tytoniowy.*

Promotor:

prof. dr hab. Danuta Bodzek

Recenzenci:

prof. dr hab. Aldona Dembińska-Kieć (CM UJ Kraków)

prof. dr hab. Lech Poloński

Maria ŻERAŃSKA: *Wyniki operacyjnego leczenia zastawkowego zwężenia aorty przed i po 75 roku życia.*

Promotor:

dr hab. Marek Dąbrowski (PAN Warszawa)

Recenzenci:

doc. dr hab. Andrzej Biederman (Inst. Kardiologii Warszawa)

prof. dr hab. Lech Poloński

WYDZIAŁ LEKARSKI W KATOWICACH

17 maja 2001

Doktoraty

Barbara KALINA-FASKA: *Oce-
na czynności tarczycy u dzieci z somatotropinową niedoczynnością przysadki leczonych hormonem wzrostu. (praca wyróżniona)*

Promotor:

prof. dr hab. Brygida Koehler

Recenzenci:

prof. dr hab. Władysław Rokicki

Z RAD WYDZIAŁÓW

dr hab. Barbara Rymkiewicz-Kluczyńska, prof. AM w Warszawie

Grzegorz KUDELA: *Porównanie zewnątrz- i wewnątrzpęcherzowych metod leczenia operacyjnego odpływów pęcherzowo-moczowodowych u dzieci.*

Promotor:

prof. dr hab. Janusz Bohosiewicz

Recenzenci:

dr hab. Wiesław Urbanowicz (CM UJ Kraków)

dr hab. Andrzej Paradysz

Joanna SCHAB: *Przydatność kliniczna oznaczania stężenia beta-2-mikroglobuliny w płynie z torbieli gruczołu tarczowego.*

Promotor:

prof. dr hab. Jacek Starzewski

Recenzenci:

dr hab. Danuta Kokocińska

prof. dr hab. Zdzisław Piotrowski (AM Białystok)

21 czerwca 2001

Doktoraty

Anna GOLBA: *Oce-
na dynamiki zmian szybkości przepływu krwi w tętnicach mózgowych, szyjnych i kręgowych badanych metodą dopplerowską u chorych w ostrym okresie udaru niedokrwiennego mózgu.*

Promotor:

dr hab. Zofia Kazibutowska-Zarańska, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Anna Członkowska (Inst. Psychiatrii i Neurologii Warszawa)

dr hab. Krystyna Pierzchała, prof. nadzw. ŚAM

Maciej GRECHUTA: *Zachowanie się wzrokowych, słuchowych i somatosensorycznych potencjałów wywołanych w przebiegu ciąży prawidłowej i powikłanej gestozą EPH.*

Promotor:

dr hab. Grzegorz Opala, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

dr hab. Krystyna Pierzchała, prof. nadzw. ŚAM

prof. dr hab. Ryszard Podemski (AM Wrocław)

Renata KORBUT: *Oce-
na stanu prooksydacyjno-antyoksydacyjnego chorych z cukrzycą typu II. (praca wyróżniona)*

Promotor:

prof. dr hab. Krystyna Olczyk

Recenzenci:

prof. dr hab. Edward Bańkowski (AM Białystok)

dr hab. Jan Gmiński, prof. nadzw. ŚAM

Mariusz KOZIAK: *Fluorofotometryczna ocena funkcji śródbłonna rogówki u osób noszących różne typy soczewek kontaktowych.*

Promotor:

doc. dr hab. Andrzej Szymański

Recenzenci:

prof. dr hab. Roman Goś (AM Łódź)

prof. dr hab. Bronisława Koraszewska-Matuszewska

Marek KRÓL: *Oce-
na bezpieczeństwa i skuteczności stentowania wieńcowego w świeżym zawałe serca.*

Promotor:

prof. dr hab. Michał Tendera

Recenzenci:

prof. dr hab. Tadeusz Mandeci

dr hab. Krzysztof Żmudka (CM UJ Kraków)

Piotr KRÓL: *Wpływ biostymulacji laserowej na gojenie się owrzodzeń podudzi.*

Promotor:

dr hab. Andrzej Franek, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

dr hab. Ligia Brzezińska-Wcisło

prof. dr hab. Zofia Drzazga (Uniw. Śl.)

Marek KUDŁA: *Związek pomiędzy występowaniem pojedynczej lub mnogiej pętli szyjnej pępowiny płodu, a przebiegiem ciąży i stanem urodzeniowym noworodka.*

Promotor:

prof. dr hab. Piotr Skalba

Recenzenci:

prof. dr hab. Marek Spaczyński (AM Poznań)

prof. dr hab. Ryszard Poręba

Marcin PECOLD: *Badania zawartości metali w wodzie i osadach dennych zbiornika zaporowego w Przeczycach w aspekcie ekologicznym i medycznym.*

Promotor:

prof. dr hab. Antoni Deryło

Z RAD WYDZIAŁÓW

dokończenie ze str. 19

Recenzenci:

prof. dr hab. Irena Norska-Borówka
prof. dr hab. Czesław Kowalczyk (AM
Lublin)

Tomasz RUTKOWSKI: *Układ monooxygenaz zależnych od cytochromu P-450 w doświadczalnym zespole niedokrwienno-reperfuzyjnym w warunkach blokowania komórek Browicza-Kupffera oraz syntazy tlenu azotu.*

Promotor:

prof. dr hab. Marcin Kamiński

Recenzenci:

prof. dr hab. Henryk Trzeciak
prof. dr hab. Jerzy Orłowski (AM Po-
znań)

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY W SOSNOWCU

26 kwietnia 2001

Doktorat

Małgorzata STEC: *Ocena biosyntezy tlenu azotu w hepatocytach w warunkach naruszenia równowagi oksydacyjnej azotem (V).*

Promotor:

dr hab. Maria Wardas, prof. nadzw.
ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Janina Moniuszko-Jako-
niuk (AM Białystok)
prof. dr hab. Zbigniew Gonciarz

Nauczyciele akademicy odchodzący na emeryturę

Prof. dr hab. Krystyna DOBOSIEWICZ

Prof. dr hab. Marian DRÓŻDŹ

Prof. dr hab. Jan DUDKIEWICZ

Prof. dr hab. Tadeusz MANDECKI

Prof. dr hab. Stanisław PASYK

Prof. dr hab. Jan PILCH

Dr hab. Agnieszka PISULSKA-
OTREMBA, prof. nadzw. ŚAM

Dr Werner ACHELNIK

Dr Irena DZIEŻA-LALOWICZ

Dr Beata NOWAK

Doc. dr hab. Dominik SAMEK

Dr Jerzy SIEMIANOWICZ

STANOWISKA I TYTUŁY

Tytuł profesora

Dr hab. n. farm. Maria BORAWSKA
(od 1 I 2001)

Doc. dr hab. n. med. Fryderyk
PROCHACZEK (od 9 V 2001)

Dr hab. n. med. Janusz KONECKI (od
9 V 2001)

Dr hab. n. med. Zbigniew GAŚSIOR (od
18 VI 2001)

Dr hab. n. med. Ewa MAŁECKA-
TENDERA (od 18 VI 2001)

Dr hab. n. med. Janusz SKALSKI (od
18 VI 2001)

Dr hab. n. med. Antoni KARASIŃSKI
(od 20 VIII 2001)

Stanowisko profesora zwyczajnego

Prof. dr hab. n. med. Krystyna DOBO-
SIEWICZ (od 16 VI 2001)

Prof. dr hab. n. med. Władysław
PIERZCHAŁA (od 16 VI 2001)

Prof. dr hab. n. med. Andrzej
BRODZIAK (od 1 VII 2001)

Prof. dr hab. n. med. Kazimierz
KAMIŃSKI (od 1 VII 2001)

Prof. dr hab. n. med. Grzegorz
NAMYSŁOWSKI (od 1 VIII 2001)

Prof. dr hab. n. med. Aleksander
SIEROŃ (od 1 VIII 2001)

Stanowisko profesora nadzwyczajnego na stałe

Prof. dr hab. n. med. Fryderyk
PROCHACZEK (od 1 VI 2001)

Prof. dr hab. n. med. Janusz KONECKI
(od 1 VI 2001)

Prof. dr hab. n. med. Ewa MAŁECKA-
TENDERA (od 18 VI 2001)

Prof. dr hab. n. med. Zbigniew GAŚSIOR
(od 1 VII 2001)

Prof. dr hab. n. med. Janusz SKALSKI
(od 1 VII 2001)

Prof. dr hab. n. med. Antoni KARA-
SIŃSKI (od 1 IX 2001)

Stopień naukowy doktora habilitowanego

Dr n. farm. Anna SUŁKOWSKA (od
26 II 2001)

Dr n. przyr. Ewa OBUCHOWICZ (od
25 VI 2001)

Dr n. med. Edward FRANEK (od 24 IX
2001)

Dr n. med. Anita OLEJEK (od 24 IX
2001)

SPRAWY KADROWE

Zmiany na stanowiskach kierowniczych

Dr hab. n. med. Wojciech PLUS-
KIEWICZ (od 1 VIII 2001 do 31 VII
2006) – kierownik Zakładu Chorób Me-
tabolicznych Kości

Dr hab. n. biol. Krystyna TRZEPIE-
TOWSKA-STĘPIEŃ (od 1 XI 2001 do
31 X 2006) – kierownik Zakładu Instru-
mentalnych Analiz Farmaceutycznych
i Biochemicznych

Dr hab. n. med. Joanna LEWIN-
KOWALIK, prof. ŚAM (od 1 X 2001
do 30 IX 2006) – kierownik Katedry
i Zakładu Fizjologii

Prof. dr hab. Barbara ZAHOR-
SKA-MARKIEWICZ (od 1 X 2001 do
30 IX 2006) – kierownik Katedry i Za-
kładu Patofizjologii

Prof. dr hab. n. med. Ryszard PORĘBA
(od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierow-
nik Oddziału Klinicznego Ginekologii
i Położnictwa

Dr n. med. Irena CAUS (od 1 X 2001 do
30 IX 2006) – kierownik Kolegium
Kształcenia Umiejętności Położni-
czych

Dr hab. n. med. Violetta CISZEK-
DONIEC (od 1 X 2001 do 30 IX 2006)
– kierownik Zakładu Profilaktyki Cho-
rób Kobięcych

Dr n. hum. Adelajda DUBOWSKA (od
1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik
Zakładu Pedagogiki

Dr n. med. Grażyna FRANEK (od 1 X
2001 do 30 IX 2006) – kierownik
Zakładu Pielęgniarstwa Środowisko-
wego

Prof. dr hab. n. med. Zbigniew GAŚSIOR
(od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierow-
nik Katedry i Kliniki Kardiologii

Dr hab. n. med. Zofia KAZIBUTOW-
SKA-ZARAŃSKA, prof. ŚAM (od 1 X
2001 do 30 IX 2006) – kierownik Kliniki
Neurologii

Dr n. hum. Urszula KOKOT (od 1 X
2001 do 30 IX 2006) – kierownik Stu-
dium Języków Obcych

Dr n. med. Maria KOSIŃSKA (od 1 X
2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakła-
du Organizacji Pracy Pielęgniarskiej

Dr n. hum. Halina KULIK (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Kolegium Kształcenia Umiejętności Pielęgniarskich

Dr hab. n. med. Damian KUSZ (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Katedry i Kliniki Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu

Dr n. med. Dariusz LUBOŃ (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Anestezjologii i Intensywnej Opieki Pielęgniarskiej

Dr hab. n. med. Monika MIKULSKA (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Neonatologii

Prof. dr hab. n. med. Adam MISIEWICZ (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Kliniki Geriatrii

Dr hab. n. med. Ewa MOTTA (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Neurologicznego

Dr n. filoz. Lesław NIEBRÓJ (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Filozofii i Etyki

Dr hab. n. med. Anna OBUCHOWICZ (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Oddziału Klinicznego Pediatrii

Dr n. med. Jan SZEWIECZEK (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Internistycznego

Dr hab. n. med. Maciej ZANIEWSKI (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Oddziału Klinicznego Chirurgii

Dr n. med. Adam SIPIŃSKI (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Pielęgniarstwa w Ginekologii i Położnictwie

Dr hab. n. o kult. fiz. Henryk KNAPIK (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Katedry i Zakładu Kinezyjologii

Prof. dr hab. n. o kult. fiz. Janusz NOWOTNY (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Katedry i Zakładu Fizjoterapii

Dr n. o kult. fiz. Ryszard PLINTA (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Studium Wychowania Fizycznego i Sportu

Dr n. med. Jadwiga PYSZKOWSKA (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Medycyny i Opieki Paliatywnej

Dr n. hum. Anna TRZCIENIECKA-GREEN (od 1 X 2001 do 30 IX 2006) – kierownik Zakładu Psychologii

NAGRODY JUBILEUSZOWE (lipiec - październik)

45-lecie

Prof. dr hab. Jan DUDKIEWICZ

Dr hab. Krystyna KMIĘCIAK-KOŁADA, prof. nadzw. ŚAM
Werner MATUSEK

Barbara MIESZKOWSKA

Józef PRZEŚLICA

40-lecie

Róża ADAMSKA

Aleksander BOCHENEK

Jerzy DRATWA

Aleksander DYKA

Prof. dr hab. Krystyna KARCZEWSKA

Michał KONKA

Krystyna OLESZCZUK

Maria SIMECEK

Waldemar SKORUPA

Inż. Adam WILCZYŃSKI

Prof. dr hab. Barbara ZAHORSKA-MARKIEWICZ

35-lecie

Józef CHOJNACKI

Józef DUDAŁA

Urszula DYBKA

Piotr GWÓZDŹ

Prof. dr hab. Henryk MAJCHRZAK

Paweł MALCHER

Marian MROCZKA

Prof. dr hab. Ryszard POREBA

Anna PYRSZ

Ewa RĘGOROWICZ

Andrzej RYSZKA

Inż. Jan SABUDA

Lek. Zdzisława SACHAJDAK-MICHALEWSKA

Dorota SKUPIN

Marianna ZAWADZKA

30-lecie

Barbara BANDAREWICZ

Halina BOROWSKA

Teresa CYGANEK

Lilianna CZAJKOWSKA

Dr Jerzy DYRDA

Stefania GANSINIEC

Helena GAŚKA

Danuta GRABIŃSKA

Mgr Teresa GRABOWSKA

Barbara KACZMARCZYK

Dr Michał KASZUBA

Anna KORONOWSKA

Dr Andrzej MAKOWSKI

Mgr Zofia MITKO

Maria PAWLIK

Dr Jerzy PIENIAŻEK

Adam SAŁANIEWSKI

Maria STASIKOWSKA

Dr Jerzy TUSTANOWSKI

Dr Anna WĄSEK

Jadwiga WIĄCEK-WAJGT

Łucja WOJTOWICZ

Prof. dr hab. Krzysztof ZIAJA

25-lecie

Mgr Zofia BRODZKA

Krystyna CELMER

Mgr Urszula ĆWIKŁA

Teresa DĄBROWIECKA

Barbara JAWOR

Mgr Teresa KLOC

Anna KOZŁOWSKA

Grażyna KRUKOWSKA

Krzysztof KUJAWA

Maria KUPNY

Elżbieta MUSIALIK

Dr Ewa RACZEK

Zofia SADOWSKA

Bogdan SKOWRONEK

Barbara SOWA

Magdalena TOŁOCZKO

Krystyna TUROWSKA

Dr Ryszard WIADERKIEWICZ

Eugenia WOŁKOWSKA

Mgr Krystyna ZIÓLKOWSKA

20-lecie

Roman ADAMSKI

Elżbieta BENDKOWSKA-PLUTA

Joanna CHAMCZYK

Teresa CHWALIŃSKA

Iwona DAMEK

Dr Maria DUKALSKA

Wiesława GRUZE

Dr Joanna JANOWSKA

Krzysztof JEZIORKO

Dorota KŁYS

Anna KOLASIŃSKA

Mgr Anna KOŁODZIEJ

Dr hab. Wojciech KRÓL

Aldona KUREK

Piotr LIDUK

Dr Małgorzata MUCHACKA-BIANGA

Irena NOWAK

Marek ORZECZOWSKI

Regina RACINIEWSKA

Mgr Gizela TRAPP

Mgr Ryszarda TUSZYŃSKA

Mariola WSZEBOROWSKA

Iwona ZIENTECKA

ODZNACZENIA

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski

Dr Werner ACHELNIK
Prof. dr hab. Krystyna DOBOSIEWICZ
Prof. dr hab. Jan DUDKIEWICZ
Prof. dr hab. Waldemar JANIEC
Prof. dr hab. Tadeusz MANDECKI
Dr hab. Agnieszka PISULSKA-
-OTREMBA, prof. nadzw. ŚAM
Dr hab. Artur STOJKO, prof. nadzw.
ŚAM
Prof. dr hab. Władysław WARDAS

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

Dr Lucyna MANSFELD
Prof. dr hab. Ewa SZAFIARSKA-
-STOJKO
Dr hab. Maria WARDAS, prof. nadzw.
ŚAM

Złoty Krzyż Zasługi

Dr hab. Zofia DZIERŻEWICZ
Dr hab. Krzysztof JONDERKO, prof.
nadzw. ŚAM
Dr hab. Wanda ROMANIUK, prof.
nadzw. ŚAM

Srebrny Krzyż Zasługi

Zofia DURAJ
Mgr Elżbieta KACZMAREK
Dr hab. Zdzisława KONDERA-ANASZ
Dr Urszula MAZUREK
Dr Beata NOWAK
Dr hab. Krystian PLUTA
Dr hab. Krystyna TRZEPIETOW-
SKA-STĘPIEŃ

Brązowy Krzyż Zasługi

Dr Stanisław BORYCZKA
Dr Jan CZOGAŁA
Dr Dorota DOMAL-KWIATKOWSKA
Dr Bożena DROBNICKA
Mgr Anna KIERCZAK
Dr Włodzimierz MAZUR
Dr Michał PETELENZ
Elżbieta RAMOS
Mgr Anna SPORYSZKIEWICZ
Dr Zygmunt ZAWADA

Medal Komisji Edukacji Narodowej

Dr Werner ACHELNIK
Prof. dr hab. Antoni DERYŁO
Dr hab. Jacek DWORZAŃSKI

Dr hab. Andrzej FRANEK, prof. nadzw.
ŚAM
Prof. dr hab. Tatiana GIEREK
Prof. dr hab. Aleksandra KOCHAŃ-
SKA-DZIUROWICZ
Prof. dr hab. Bronisława KORASZEW-
SKA-MATUSZEWSKA
Dr hab. Tadeusz KRZEMIŃSKI
Prof. dr hab. Paweł LAMPE
Dr hab. Witold LUKAS
Prof. dr hab. Tadeusz MANDECKI
Dr hab. Dionizy MOSKA, prof. nadzw.
ŚAM
Prof. dr hab. Ryszard MRÓWKA
Dr hab. Zofia OLSZOWY, prof. nadzw.
ŚAM
Dr hab. Jerzy PACHA, prof. nadzw.
ŚAM
Dr hab. Krystyna PIERZCHAŁA, prof.
nadzw. ŚAM
Prof. dr hab. Jan PILCH
Prof. dr hab. Władysław ROKICKI
Dr Jerzy SIEMIANOWICZ
Prof. dr hab. Aleksander SIEROŃ
Prof. dr hab. Piotr SKAŁBA
Prof. dr hab. Danuta SOŃTA-
-JAKIMCZYK
Dr hab. Krystyn SOSADA
Prof. dr hab. Bolesław TURCZYŃSKI
Prof. dr hab. Andrzej WIĘCEK

INTERNISTA NA SZEROKICH WODACH

Działalność pracowników Śląskiej Akademii Medycznej w międzynarodowych organizacjach medycznych często pozostaje mało znana w kraju i w naszej uczelni, gdyż jest ukierunkowana na odbiorców zagranicznych. Dlatego z przyjemnością pragnę przedstawić ten aspekt aktywności nauczycieli Śląskiej Akademii Medycznej, poświęcając niniejszy szkic osiągnięciom prof. dr hab. med. **Eugeniusza Józefa Kucharza** – kierownika Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii.

Profesor **Eugeniusz J. Kucharz** od 1986 r. jest członkiem International Society of Internal Medicine – federacji narodowych towarzystw lekarzy chorób wewnętrz-

Prof. dr hab. Eugeniusz J. Kucharz

nych, skupiającej też osoby indywidualne. W 1992 r. prof. **Kucharz**, jako sekretarz Zarządu Głównego Towarzystwa Internistów Polskich, odnowił całkowicie zamarłe kontakty polskich internistów z International Society of Internal Medicine. Owocem spotkania z Sekretarzem Generalnym ISIM, prof. **Rolfem A. Streulim** ze Szwajcarii, była jego wizyta w Katowicach i organizacja konferencji „Postępy medycyny wewnętrznej” (Katowice 1993), podczas której zagraniczni i polscy interniści omówili ostatnie osiągnięcia w swoich specjalnościach. Była to jednocześnie ze strony ISIM forma ułatwienia lekarzom z krajów Europy Wschodniej uczestnictwa w konfe-

rencjach zagranicznych. Wcześniej prof. **Kucharz** nawiązał kontakty z internistami z Estonii, Litwy, Łotwy oraz Białorusi, dzięki czemu mogli oni spotkać się z Komitetem Wykonawczym ISIM, obradującym po raz pierwszy w Polsce, w Promnicach koło Tychów. Zaowocowało to wstąpieniem narodowych towarzystw internistów tych krajów do ISIM. W 1994 r., podczas Międzynarodowego Kongresu Medycyny Wewnętrznej w Budapeszcie, prof. **Kucharz** jako pierwszy, od lat, Polak znalazł się we władzach światowej organizacji internistów, został bowiem wybrany do Komitetu Wykonawczego ISIM. Podejmował też dalsze wysiłki nad włączaniem krajów z Europy Środkowej i Wschodniej do międzynarodowego ruchu internistów. W rezultacie kontakty z ISIM nawiązały towarzystwa z Mołdawii, Bułgarii, Chorwacji, Jugosławii, Albanii oraz Ukrainy. Był pierwszym polskim

wykładowcą na międzynarodowych kursach ISIM w Estonii (Parnu 1995), Litwie (Wilno 1996) i Chorwacji (Dubrownik 2000), wygłaszał również wykłady plenarne na kongresach narodowych internistów Estonii, Chorwacji, Jugosławii, Słowenii i Białorusi.

We władzach ISIM pozostawał prof. **Kucharz** przez najwyższą dopuszczalną przez statut liczbę kadencji, kolejno wybierany na kongresach w Manili i Limie. Przewodniczył głównej sesji naukowej Światowego Kongresu Medycyny Wewnętrznej w Manili (1996), był także wykładowcą plenarnym na kongresie w Limie (1998). W 2000 r., podczas 25. Światowego Kongresu Medycyny Wewnętrznej w Cancun, został dwunastym w ponad półwiecznej historii członkiem honorowym International Society of Internal Medicine. Został też wybrany członkiem Komitetu Doradczego 26. Kongresu Medycyny Wewnętrznej w Kyoto (2002). Dzięki jego staraniom komunikaty o kongresach ISIM docierają do ponad 250 internistów polskich i wielu kolegów z Europy Środkowej. W 2000 r. został członkiem z wyboru American College of Physicians i American Society of Internal Medicine.

W okresie jego działalności w Komitecie Wykonawczym ISIM do organizacji tej zostali przyjęci koledzy z Tajwanu, a prof. **Eugeniusz Kucharz** dwukrotnie był zapraszany do wygłoszenia wykładów plenarnych na kongresach w tym kraju.

Interesująca jest działalność prof. **Eugeniusza Kucharza** w środkowoeuropejskich kongresach medycyny wewnętrznej, których idea narodziła się we Włoszech, Austrii i Czechach, jako nawiązanie do tradycji XIX-wiecznej wiedeńskiej szkoły medycznej. Podczas pierwszego kongresu w Grado (1996) pracę **Eugeniusza Kucharza** wyróżniono, on sam zaś został włączony w działalność organizacyjną. Był wiceprezydentem II kongresu (Ołomuniec 1997), a następnie prezydentem i organizatorem III kongresu (Wisła 1998) oraz honorowym prezydentem i prowadzącym główną sesję na kolejnych kongresach w Wiedniu (1999) i Bratysławie (2000). Był również członkiem Komitetu Organizacyjnego Kongresu w Igalo (2001). Jego zasługą jest doprowadzenie do spotkania prezesów towa-

rzystw internistów z naszego regionu i podpisania deklaracji współpracy, znanej jako deklaracja z Wisły. Za zasługi na tym polu otrzymał m.in. medale uniwersytetów w Udine i Ołomuńcu oraz medal Jugosłowiańskiego Towarzystwa Lekarskiego.

Od kilku lat jest współorganizatorem konferencji internistów Polski i Czech oraz Polski i Słowacji. Ich celem jest zintegrowanie środowiska, szczególnie młodego pokolenia, które w Europie bez granic może prowadzić rzeczywistą współpracę. Konferencje odbyły się ostatnio w Roznowie nad Rozhastem i Bardiejowie, prof. **Kucharz** dwukrotnie organizował również podobne spotkania w Polsce. W tym roku konferencja odbędzie się w Polanicy, następna zaś, III Polsko-Słowacka Konferencja Internistyczna, w 2002 r. w Katowicach. Warto wspomnieć, że zwykle na konferencje te zapraszani są interniści z innych krajów. Prof. **Kucharz** gościł m.in. prezydentów Bułgarskiego i Mołdawskiego Towarzystwa Medycyny Wewnętrznej, w bieżącym roku przyjadą do Katowic koledzy z Białorusi. Profesor **Kucharz** został wybrany członkiem honorowym Słowackiego Towarzystwa Medycyny Wewnętrznej i Czeskiego Towarzystwa Lekarskiego im. Purkyniego oraz Czeskiego Towarzystwa Medycyny Wewnętrznej. Odnotować należy też jego kontakty z European Federation of Internal Medicine i udział w pracach Komitetu Organizacyjnego IV Europejskiego Kongresu Medycyny Wewnętrznej, który odbędzie się w Berlinie w 2003 r.

Profesora **Eugeniusza Kucharza** łączą więzi przyjaźni z wieloma wybitnymi internistami z całego świata, jednocześnie stara się on kontynuować wysiłki nad integracją lekarzy chorób wewnętrznych z naszej części Europy ze światowym ruchem medycznym. Podczas niedawnego XXXIV Zjazdu Towarzystwa Internistów Polskich prof. **Kucharz** został wybrany prezesem-elektem, tym samym na jego kadencję (2004–2007) przypadnie wprowadzenie Towarzystwa Internistów Polskich w drugie stulecie istnienia.

Prof. dr hab. Aleksander Sieroń
Prorektor ds. nauki ŚAM

PIĄTY PROGRAM RAMOWY - nowe możliwości finansowania nauki

W dniach 23–27 kwietnia br. miałem okazję, jako ekspert zaproszony przez Komisję Europejską, oceniać programy zgłoszone do finansowania przez Unię Europejską w zakresie 5. Programu Ramowego (5. PR). Program ten na naszym kontynencie dotyczy także nauk medycznych, a środki na ten cel pochodzą z całej Europy, w tym również z Polski. Podstawowym założeniem 5. PR jest finansowanie badań naukowych o ważnym dla całej społeczności europejskiej znaczeniu. Implikuje to zakres finansowania programów badawczych oraz sposób ich oceny.

Na początek należy kilka zdań poświęcić rodzajom projektów. Mają one albo charakter typowo badawczy (*Shared-Cost Research*) lub też powstają w wyniku kooperacji ośrodków z wielu krajów, z założeniem współpracy już po wykonaniu samych badań (*Thematic Network*). Wspólnym mianownikiem wszystkich projektów jest dążenie do stworzenia dobrze zorganizowanego, wielośrodkowego (nawet ponad 20 partnerów) i wielonarodowego konsorcjum badawczego. Rodzi to liczne problemy, poczynając od konieczności posiadania odpowiednich kontaktów osobistych, na trudnościach językowych kończąc. Najważniejszym jednak elementem powinno być, oczywiście, zaprezentowanie dobrego, innowacyjnego i możliwego w realizacji projektu. Nim spróbuję na podstawie własnych doświadczeń ocenić szansę na zdobycie wsparcia finansowego Unii Europejskiej, chciałbym krótko opisać, na czym polegała moja praca w charakterze eksperta.

Dotyczyła ona ogólnego tematu obejmującego zagadnienia związane z jakością życia (*Quality of Life*). Podgrupa tematyczna złożona z 20 ekspertów z różnych krajów zajmowała się szczegółowo procesem starzenia się. Byli wśród nas lekarze różnych specjalności, ale nie brakowało także biologów czy psychologów. Każdy projekt był oceniany przez 4-osobowy zespół. W pierwszym

dokończenie na str. 24

PIĄTY PROGRAM RAMOWY...

dokończenie

etapie każdy dokonał oceny indywidualnie, posługując się skalą od 0 do 5 (celujący). Na tym etapie oceniający nie znali żadnych szczegółów dotyczących personaliów autorów. Warunkiem niezbędnym do przejścia do dalszej oceny była nota minimum 4 (bardzo dobra) dla projektów badawczych lub co najmniej 3,5 dla projektów typu *Tematic Network*. Ocenie podlegała jakość merytoryczna, innowacyjność oraz organizacja całego planu badawczego. O ile projekt uzyskał wymagany próg, był w drugim etapie poddawany ocenie pod względem jakości zarządzania, współpracy oraz sposobu finansowania. Końcowym, najważniejszym etapem był tzw. panel ekspertów, prowadzony przez urzędnika naukowego Unii. Należało tu osiągnąć porozumienie we wszystkich kwestiach i uzgodnić wspólną ocenę. W przypadku braku porozumienia powoływano dodatkowego eksperta. Ostateczne stanowisko wyrażano w tzw. raporcie, sporządzanym przez jednego z ekspertów, a podpisywanym przez pozostałych

3 członków zespołu oceniającego. Na każdym etapie obowiązuje język angielski.

W czasie tygodniowej pracy oceniono łącznie 27 projektów, w tym 13 przedstawionych ponownie. Każdy z nas oceniał od 3 do 7 projektów, pracując od godz. 9⁰⁰ do 17-18⁰⁰. Minimalny próg końcowej oceny przeszło tylko 8 projektów. Nie jest to jeszcze równoznaczne z przyznaniem finansowania; decyzję podejmuje specjalna komisja unijna, która sporządza ranking punktowy, biorąc także pod uwagę rangę merytoryczną projektu badawczego i jego znaczenie dla społeczeństw Europy. W tym etapie nie uczestniczą już zaproszeni eksperci.

Przyglądając się zarówno samym projektom, jak i organizacji ich oceny, nie sposób nie zauważyć, iż niezmiernie ważna jest sama umiejętność opracowania dobrego projektu. Nie wystarczy najlepszy nawet pomysł, trzeba go umieć sprzedać. A projekt to dziesiątki stron żmudnych opisów, wyliczeń, kalkulacji. Każda niekonsekwencja, braki formalne czy inne błędy na pewno zostaną dostrzeżone przez weryfikujące grono.

Niewątpliwie praca, jaką trzeba włożyć w przygotowanie projektu, jest ogromna, ale ewentualny sukces w po-

staci znaczącego wsparcia finansowego (liczącego nawet miliony Euro) jest chyba jej wart.

I na koniec, sędzę, że należy usilnie starać się o zaproszenie do pracy w charakterze eksperta, gdyż jest to jedyna racjonalna, w mojej ocenie, droga do zrozumienia zasad funkcjonowania 5. PR i zwiększenia szans otrzymania finansowania w przyszłości. Warunkiem zaproszenia do grona ekspertów jest odpowiedni dorobek naukowy w postaci publikacji zamieszczonych w renomowanych czasopismach naukowych oraz wypełnienie specjalnej ankiety, dostępnej pod adresem internetowym: <http://www.npk.gov.pl>.

Trudno pogodzić się z faktem, że Polska z powodu braku dobrych merytorycznie, poprawnych formalnie i odpowiednio licznych projektów przedstawianych do oceny finansuje tym samym naukę na bogatym Zachodzie Europy! Odwrócenie tak niekorzystnego trendu wymaga jednak większej aktywności polskiego środowiska naukowego, w tym także naukowców z zakresu medycyny i nauk pokrewnych.

*Dr hab. n. med. Wojciech Pluskiewicz
Śląska Akademia Medyczna, Zabrze*

„...Po pierwsze: nie mamy armat.”¹

Prace nad przygotowaniem cytacji do oceny parametrycznej Śląskiej Akademii Medycznej

Podstawowym narzędziem analizy cytowań są bibliograficzne bazy danych Science Citation Index (SCI) oraz Science Citation Index-Expanded (SCI-Ex). Pierwsza obejmuje przypisy bibliograficzne odnotowane w 3500 czasopismach z zakresu ponad 150 dziedzin wiedzy, natomiast druga – stanowiąca wersję poszerzoną – zawiera przypisy bibliograficzne z ok. 5800 czasopism i jest, jak dotąd, największą interdyscyplinarną bazą bibliograficzną, obejmującą łącznie 164 dziedziny naukowe.

O doborze tytułów czasopism w SCI decydują twórcy bazy – wskazane na jej podstawie cytacje pochodzą więc wyłącznie z czasopism objętych bazą.

Wychodząc z założenia, że liczba cytacji będzie wkrótce istotnym elementem w ocenie dorobku naukowego uczelni, Biblioteka Główna już w ubiegłym roku podjęła kroki mające na celu dokumentowanie stanu cytacji pracowników ŚAM.

Podstawą sporządzania bazy cytacji pracowników naukowych ŚAM była udostępniona nam przez Bibliotekę

Główną Uniwersytetu Śląskiego baza SCI.

Ze względu na znaczną liczbę osób zatrudnionych w Akademii na etatach naukowo-dydaktycznych wyszukiwanie cytacji rozpoczęto od samodzielnych pracowników naukowych. W tym celu sporządzono zestawienia publikacji poszczególnych osób. Zasadnicze źródło informacji o naszym dorobku naukowym stanowi *Bibliografia publikacji pracowników ŚAM*, która w wielu przypadkach jest niekompletna z powodów niezależnych od jej twórców. Przygoto-

¹ Tytuł artykułu nawiązuje do wypowiedzi, jakiej oficer dowodzący udzielił Napoleonowi I na pytanie, dlaczego nie rozpoczyna ataku artyleryjskiego. (H. Markiewicz, A. Romanowski: *Skrzydlate słowa*. Seria II).

„...Po pierwsze: nie mamy armat.” ... c.d.

wane na tej niedoskonałej podstawie spisy bibliograficzne publikacji pracowników stanowiły podstawę do pracy z bazą SCI. Informacje dotyczące nazwisk autorów pochodzących z naszej uczelni przegrywano na dyskietki. Ze względu na brak narzędzi nie dokonywano na tym etapie żadnej formalnej selekcji materiału. Zapis z dyskietek wprowadzany był następnie do specjalnie w tym celu przygotowanego programu, w którym raz wprowadzona cytowana publikacja pierwszego autora umożliwiała powiązanie z pozostałymi współautorami danego artykułu.

Trzeba jednak podkreślić, że warunkiem sprawnego wprowadzania danych było przede wszystkim odnotowanie pracy w *Bibliografii*. Przy braku dokumentacji nie można było bowiem jednoznacznie stwierdzić „afiliacji” autora.

Prowadzone w BG prace nad ustalaniem cytowań samodzielnych pracowników przerwało podjęcie na rzecz Komitetu Badań Naukowych opracowania cytacji wszystkich pracowników ŚAM.

Jednym z wymogów KBN w tegorocznej ocenie parametrycznej jednostek naukowych było podanie sumy cytacji publikacji naukowych pracowników danej jednostki za lata 1997–2000. Wymóg ten jest łatwy do spełnienia, jeśli dana jednostka, w tym przypadku uczelnia, ma dostęp do bazy cytowań.

W przekazanych uczelniom wytycznych KBN nie określił, którą wersję SCI należy przyjąć jako podstawę obliczeń, aby choć teoretycznie wyrównać szanse wszystkich instytucji biorących udział w tym, swego rodzaju, rankingu.

ŚAM nie posiada bazy SCI; najbliższymi uczelniami dysponującymi tą bazą za lata 1990–2000 są Uniwersytet Śląski oraz Politechnika Śląska w Gliwicach, korzystająca z udostępnianego sieciowo *SCI-Expanded* za lata 1996–2001.

W Uniwersytecie Śląskim można z bazy SCI skorzystać samodzielnie bądź zlecić odpłatne wykonanie zestawienia cytacji za określone lata, dostarczając wykonującym zlecenie pracownikom biblioteki pełną bibliografię opubli-

kowanych przez siebie prac. Pracownicy ŚAM niejednokrotnie już korzystali z usług Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego lub innych bibliotek posiadających bazy cytowań, były to jednak sporadyczne przypadki; wykazywanie się cytacjami nie było bowiem dotąd obowiązującym wymogiem.

Najlepiej liczbę własnych cytacji określić mógłby każdy pracownik indywidualnie, jednak zarówno brak bazy SCI w naszej Akademii, jak i wyznaczony przez KBN bardzo krótki termin wykonania zlecenia – zadecydowały o podjęciu się tego zadania przez Bibliotekę Główną.

Dla potrzeb KBN, czyli ilościowego przedstawienia cytacji pracowników ŚAM, wykorzystano zarówno udostępnioną nam przez Uniwersytet Śląski bazę SCI, jak i bazę *SCI-Expanded* 1996–2001, którą dysponuje Politechnika Śląska w Gliwicach. Zaletą *SCI-Ex*, obok poszerzonej objętości, jest możliwość jej przeszukiwania według nazwisk wszystkich autorów, pod warunkiem, że praca została poprawnie zacytowana i czasopismo jest indeksowane w bazie.

Rozpoczęte w lipcu br. prace w Bibliotece Politechniki Śląskiej obejmowały przegrywanie na dyskietki materiału dotyczącego poszczególnych nazwisk. Zawierał on wykaz prac danego autora, opisy bibliograficzne cytowanych prac oraz wszystkie publikacje cytujące. Gromadzone tak informacje dotyczyły 1500 nazwisk naszych pracowników naukowych za okres 4 lat.

Otrzymany z bazy SCI materiał przekazywany był do BG ŚAM, gdzie podlegał wstępnej selekcji oraz weryfikacji. Problem stanowiły zarówno nazwiska podwójne, wymagające nagrywania w kilku wersjach, jak i nazwiska popularne, tworzące bardzo obszerne pliki.

Baza nie rozróżniała ponadto kraju pochodzenia autora, dyscypliny, jaką reprezentował, ani – tym bardziej – ośrodka, z którego pochodził. Wszystkie elementy wymagały więc dokładnego sprawdzenia, nim cytacja została przypisana danej osobie.

Inny problem stwarzały opisy bibliograficzne nie odnotowane w *Bibliografii*. W takich przypadkach pomocne okazywały się artykuły cytujące oraz inne źródła bibliograficzne. Niezmiernie często mieliśmy też do czynienia z autocytacjami, co w ocenie parametrycznej stanowi odrębne, godne uwagi zagadnienie.

Ostatnim etapem pracy było sporządzenie dla każdego autora dokumentu określającego liczbę cytacji w poszczególnych latach. Materiały podzielono na wydziały i dla każdego z nich opracowano liczbowy wykaz cytacji.

Dokonanie analizy cytowań w sposób przedstawiony powyżej było możliwe dzięki wcześniejszym doświadczeniom z tworzeniem własnej bazy. Tym razem była to praca prowadzona w bardzo krótkim czasie na bardzo dużym materiale.

Znaczenie przypisywane cytacjom w ocenie dorobku naukowego wydaje się nie budzić już większych wątpliwości. Informacja o cytacjach stała się wymogiem obowiązującym wszystkie uczelnie wyższe.

Zajmujące się od wielu lat dokumentacją cytacji kilkusobowe zespoły bibliotek innych ośrodków akademickich dysponują jednak przede wszystkim bazą SCI. Prowadzone tam na bieżąco prace nad cytacjami, zajmują ponad pół roku.

Biblioteka ŚAM na opracowanie cytacji za okres 4 lat dla 1500 pracowników miała zaledwie półtora miesiąca, a ponadto – co zmuszeni jesteśmy w tym miejscu wyraźnie podkreślić – nigdy nie miała bezpośredniego dostępu do bazy SCI.

Wykonanie w tych warunkach prac związanych zarówno ze zgromadzeniem materiału, jak i jego opracowaniem – w sytuacji, gdy zabrakło tytułowych armat, czyli podstawowego narzędzia pracy, było przedsięwzięciem nie tylko odpowiedzialnym, ale także bardzo trudnym. Trzeba też podkreślić, że w obliczu oceny parametrycznej instytucji naukowych własny dostęp do bazy SCI wydaje się konieczny.

Wszystkie zgromadzone w trakcie prac materiały są do wglądu w Bibliotece Głównej.

Anna Majewska-Piątkowska
Katarzyna Jaskólska
Biblioteka Główna ŚAM

PUBLIKACJE NAUKOWE PODSTAWĄ OCENY PARAMETRYCZNEJ DOROBKU NAUKOWEGO

Rejestrowanie oraz informacja o opublikowanym dorobku pracowników naukowych jest jednym z podstawowych zadań bibliotek szkół wyższych. Do obowiązków Biblioteki Głównej ŚAM należy ponadto kompletowanie dorobku, jego opracowanie oraz archiwizacja związanej z nim dokumentacji.

W celu sporządzenia pełnej bibliografii wydawanych w kraju i za granicą prac, konieczne jest przekazanie BG przez wszystkich autorów dokładnych informacji o publikacjach, zgodnie z wysyланą corocznie kierownikom wszystkich jednostek organizacyjnych naszej uczelni ankietą, w której wyraźnie sprecyzowane są wymogi dotyczące niezbędnych danych bibliograficznych.

Bez wyczerpujących informacji ze strony środowiska naukowego ŚAM, dotyczących opublikowanego dorobku, zajmujący się jego dokumentacją zespół pracowników BG nie jest w stanie opracować pełnej *Bibliografii publikacji pracowników ŚAM*. Tymczasem reakcja środowiska naukowego na prośbę BG o przekazywanie kompletnej dokumentacji opublikowanego dorobku pozostaje od wielu lat niewspółmierna do rangi, jaką się jemu nadaje w ocenie parametrycznej szkół wyższych.

Związane z tą oceną i realizowane przez BG w ostatnim czasie zlecenie Komitetu Badań Naukowych stanowiło dla nas niełatwe zadanie i obfitowało w liczne problemy, a nawet nieporozumienia, które jednak – mamy nadzieję – uświadomiły naszemu środowisku naukowemu znaczenie i wagę, jaką nadaje się zgodnemu z obowiązującymi standardami dokumentowaniu dorobku piśmienniczego.

W przekazanych wszystkim akademiom medycznym *Szczegółowych zasadach oceny parametrycznej jednostek naukowych wchodzących w zakres działań zespołu nauk medycznych P05*, KBN wyraźnie określił wymagania, jakie należało spełnić wykazując opublikowany dorobek naukowy uczelni, z uwzględnieniem:

- artykułów opublikowanych w czasopiśmie objętych listą filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej,
- publikacji w recenzowanych czasopiśmie zagranicznych (państwa Unii Europejskiej, Kanada, USA, Japonia), ujętych w innych listach informatycznych o zasięgu międzynarodowym: *Medline, Excerpta Medica-Embase, Chemical Abstract, Analytical Abstract*, oraz zawartych w zagranicznych wydawnictwach zbiorowych typu *proceedings* lub *syllabus*, wydrukowanych w formie pełnej pracy,
- publikacji recenzowanych zawartych w czasopiśmie polskich, punktowanych zgodnie z listą czasopism Zespołu P05.

Wykazy wymienionych publikacji należało przedstawić tabelarycznie, podając kolejno: liczbę porządkową oraz tytuł czasopisma; liczbę porządkową artykułu; nazwisko i imię autora (lub autorów); tytuł artykułu, rok, tom, strony; podaną w publikacji afiliację autora; wskaźnik cytowalności czasopisma (IF) oraz punktację KBN.

Podobne wymagania dotyczyły monografii naukowych i podręczników akademickich, ze zróżnicowaniem punktacji w przypadku wydawnictw o zasięgu międzynarodowym, publikowanych w języku angielskim i wydawnictw w języku polskim lub innym nieangielskim.

Te same kryteria obowiązywały w przypadku autorstwa rozdziałów w monografiach naukowych lub podręcznikach akademickich o zasięgu międzynarodowym. W oddzielnych tabelach odnotowywano autorstwo bądź redakcję monografii naukowych oraz podręczników akademickich o zasięgu krajowym.

Obowiązujące w bibliografii i stosowane przez nas opisy należało dostosować do wymagań, określonych w przekazanej nam instrukcji KBN. W tym celu opracowano program komputerowy, który wykorzystując posiadaną przez nas bazę bibliograficzną, umożliwił przetworzenie niezbędnych 9110 rekordów za lata 1998–2000, co pozwoliło na opracowanie żądanych przez KBN informacji w wyznaczonym terminie.

Opisywane wyżej prace przebiegały w atmosferze napięcia i pośpiechu, wynikającego z narzuconego przez KBN bardzo krótkiego terminu wyznaczonego na przygotowanie koniecznych materiałów.

Sformułowana przez KBN instrukcja wymagała niejednokrotnie konsultacji i korekty, przede wszystkim jednak – współpracy z przedstawicielami dziekanatów wszystkich wydziałów ŚAM, która, mamy nadzieję, będzie kontynuowana.

Uznając wagę problemów związanych z oceną parametryczną uczelni przez KBN, Biblioteka Główna ŚAM ustanowiła rok 2002 **Rokiem Bibliografii i Cytowań**, przewidując w tym czasie spotkanie z władzami wydziałów, ewentualne dyskusje oraz cykl publikacji na łamach *Biuletynu Informacyjnego*, poświęconych problemom bibliometrii.

Regina Piątek

Wersja elektroniczna *Bibliografii publikacji pracowników ŚAM* pod adresem:

<http://biblioteka.slam.katowice.pl/bibliografia.htm>

Informacje dotyczące zasad oceny parametrycznej KBN, Impact Factor, punktacji czasopism znajdują się na stronie Biblioteki Głównej

<http://biblioteka.slam.katowice.pl/BibliotekaSAM.htm>

POPARCIE DLA AKADEMICKIEGO CENTRUM MEDYCZNEGO

Rektorzy i inni członkowie Regionalnej Konferencji Rektorów Uczelni Akademickich zgromadzeni na spotkaniu w Katowicach, dnia 26 października 2001, po wysłuchaniu szczegółowej informacji na temat stanu zaawansowania inwestycji noszącej nazwę Akademickie Centrum Medyczne widzą konieczność i potrzebę jej kontynuacji i ukończenia.

Sfinalizowanie tej inicjatywy oznacza likwidację kilku szpitali klinicznych niespełniających podstawowych standardów nowoczesnej opieki medycznej, szpitali, które nie uzyskują zezwalających im na funkcjonowanie akredytacji Unii Europejskiej. Budynki pokliniczne winny zostać przekształcone w tak ważne i potrzebne dla społeczeństwa instytucje, jak domy pogodnej starości, centra opieki terminalnej, czy hospicja.

Akademickie Centrum Medyczne pozwoli na znaczne podniesienie poziomu opieki nad pacjentem oraz na dalsze doskonalenie procedur medycznych.

Jest rzeczą wielkiej wagi, aby wszystkie zainteresowane strony dołożyły wszelkich starań, aby inwestycja ta była finansowana z planu budżetu centralnego, zaś środki budżetu regionalnego winny wesprzeć ją w miarę swoich najlepszych możliwości w przekonaniu, iż jest to przedsięwzięcie jak najlepiej służące interesom Regionu i jego mieszkańców.

Rektorzy podkreślają również znaczenie dokończenia tej inwestycji dla znaczenia strukturalnych i kulturowych zmian zachodzących na Śląsku.

Tadeusz Sławek

Rektor Uniwersytetu Śląskiego
Prezydent Regionalnej Konferencji
Rektorów Uczelni Akademickich

Katowice, 26 października 2001

* 25 czerwca w kierowanej przez prof. dr. hab. **Zbigniewa Gonciarza** Katedrze i Oddziale Klinicznym Chorób Wewnętrznych ŚAM, zlokalizowanej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Sosnowcu, otwarto Pracownię Endoskopową. W uroczystości wzięli udział m.in.: rektor ŚAM prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok**, dziekan Wydziału Farmaceutycznego prof. dr hab. **Barbara Błońska-Fajfrowska**, marszałek Sejmiku Śląskiego **Jan Olbrycht**, prezydent Sosnowca mgr **Michał Czarski** oraz dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego dr n. med. **Krzysztof Świderski**. W pracowni prowadzone są badania mające na celu wykrywanie polipów oraz wczesnych postaci nowotworów jelita grubego.

* 4 lipca rozpoczęły się w naszej uczelni egzaminy wstępne. Przystąpiło do nich ponad 2300 kandydatów, największą popularnością cieszyły się farmacja i fizykoterapia, najmniejszą – pielęgniarstwo i położnictwo.

* 10 lipca w Śląskim Centrum Pediatrii w Zabrze odbyła się uroczystość podsumowująca trzyletni okres pracy Medioteki Programu „Matka i Dziecko”. Medioteka to nowoczesny ośrodek szkoleniowy wykorzystujący sprzęt komputerowy i dostęp do Internetu. Celem działalności Medioteki jest przygotowywanie i udostępnianie lekarzom, pielęgniarkom i studentom materiałów dydaktycznych z następujących dziedzin: pediatria, perinatologia, neonatologia i intensywna terapia dziecięca.

* 12 lipca prorektor ds. nauki ŚAM prof. dr hab. **Aleksander Sieroń** uczestniczył w spotkaniu przebywającego na Śląsku prezydenta Rumunii **Iona Iliescu** z władzami Katowic, województwa śląskiego oraz przedstawicielami szkół wyższych naszego regionu. Prezydentowi **Iliescu** towarzyszyli rektorzy kilku uniwersytetów rumuńskich. Spotkanie odbyło się na terenie Uniwersytetu Śląskiego, a poświęcone było m.in. podjęciu inicjatywy w kierunku pogłębienia kontaktów między szkołami wyższymi Polski i Rumunii.

KRONIKA

lipiec-październik 2001

* 22 sierpnia zostało podpisane porozumienie między Śląską Akademią Medyczną, reprezentowaną przez rektora prof. dr. hab. **Tadeusza Wilczoka**, Instytutem Integracji Europejskiej w Rzeszowie, reprezentowanym przez **Grażynę Dzwonkowską**, i Tarnopolską Państwową Akademią Medyczną, reprezentowaną przez rektora prof. **Leonida Kowalczuka**. Przedmiotem niniejszej umowy jest wspólne podejmowanie działań mających na celu umocnienie współpracy pomiędzy środowiskami medycznymi Polski i Ukrainy, a także realizowanie projektów w sferze naukowo-badawczej oraz szkoleniowej.

* W dniach od 29 sierpnia do 2 września przebywał w Rzymie, wraz z innymi członkami delegacji Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), rektor ŚAM prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok**. Przedstawiciele uczelni polskich zostali przyjęci na audiencji przez papieża Jana Pawła II. (szersza informacja wewnątrz numeru)

* 31 sierpnia minister zdrowia **Grzegorz Opala** powołał 82 osoby na stanowiska konsultantów krajowych w specjalizacjach podstawowych oraz szczegółowych. Wśród powołanych znalazło się 10 osób z województwa śląskiego, w tym ośmiu pracowników naszej uczelni: **Stanisław Woś** – kardiologia; dr hab. **Witold Lukas** – medycyna rodzinna; prof. **Władysław Pierchala** – choroby płuc; prof. **Jan Zejda** – epidemiologia; prof. **Andrzej Nowak** – gastroenterologia; prof. **Jerzy Hołowiecki** – hematologia; prof. **Michał Tendera** – kardiologia; prof. **Elżbieta Marszał** – neurologia dziecięca. Kadencja konsultantów rozpoczęła się 1 września t.r. i potrwa pięć lat. Do ich obowiązków należy m.in.: wydawanie opinii na temat leków, ocena działań diagnostycznych

c.d. na str. 28

KRONIKA

lipiec-październik 2001 c.d.

- i leczniczych oraz doradztwo w sprawach realizacji Narodowego Programu Zdrowia.
- * 10 września w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach odbyło się spotkanie władz naszej Uczelni z Zarządem Województwa Śląskiego. Śląską Akademię Medyczną reprezentowali: rektor prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok**, prorektor ds. studenckich prof. dr hab. **Antoni Dyduch** oraz pełnomocnik rektora ds. organizacji Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej prof. dr hab. **Zbigniew Gąsior**. Ze strony samorządowej rozmowy prowadzili marszałek Sejmiku Śląskiego **Jan Olbrycht** oraz wicemarszałek tego urzędu – dr **Grzegorz Szpyrka**. Podczas spotkania omawiano problemy związane z kształceniem pielęgniarek i położnych.
 - * 15 września zorganizowano dzień otwarty budowy Akademickiego Centrum Medycznego. Wszystkim zainteresowanym zaprezentowano aktualny etap prac budowlanych, ich organizację oraz medyczny i funkcjonalny program Centrum, a także jego przyszłe miejsce w systemie opieki zdrowotnej w regionie i w kraju.
 - * 20 września w Klinice Położnictwa i Ginekologii ŚAM w Centralnym Szpitalu Klinicznym przyszły na świat trojaczki. Dzieci urodziły się w 30 tygodniu ciąży, ważyły 1250, 1150 i 1280 g.
 - * W odbytych 23 września wyborach do Sejmu RP czwartej kadencji dziekan Wydziału Farmaceutycznego ŚAM prof. dr hab. **Barbara Błońska-Fajfrowska** uzyskała mandat poselski. Mandat senatora otrzymał prof. dr hab. **Zbigniew Religa**.
 - * 26 września prof. dr hab. **Kornel Gibiński** został uhonorowany przez Wojskową Akademię Medyczną w Łodzi im. gen. B. Szareckiego tytułem doktora honoris causa.
 - * 27 września Katedra Kardiologii Dziecięcej ŚAM w Zabrze, kierowana przez dr. hab. **Jacka Białkowskiego**, obchodziła jubileusz 15-lecia istnienia.
 - * 28 września dla uczczenia jubileuszu 50-lecia istnienia Katedry i Kliniki Położnictwa i Ginekologii ŚAM w Zabrze oraz 45-lecia pracy zawodowej i naukowo-dydaktycznej prof. dr. hab. **Jana Dudkiewicza**, zorganizowano konferencję naukowo-szkoleniową.
 - * W dniach od 28 do 29 września odbywała się w Sosnowcu, zorganizowana w ramach obchodów 30-lecia Wydziału Farmaceutycznego ŚAM, konferencja naukowa pt. „Polska farmacja i analityka u progu Unii Europejskiej”.
 - * 2 października w zabrzańskim Domu Muzyki i Tańca został zainaugurowany uroczystość 54. rok działalności ŚAM (szersza informacja wewnątrz numeru).
 - * 5 października rektor ŚAM prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** wziął udział w odbywającej się w Akademii Medycznej w Białymstoku centralnej inauguracji roku akademickiego uczelni medycznych. Podczas uroczystości nadano tytuł doktora honoris causa białostockiej Akademii prof. dr. hab. **Franciszkowi Kokotowi**.
 - * W dniach od 8 do 12 października, w ramach „Tygodnia walki z nowotworami głowy i szyi”, w Poradni Przyklinicznej Katedry i Kliniki Laryngologii, kierowanej przez prof. dr hab. **Tatianę Gierek**, zorganizowano tzw. dzień otwarty. Każda zgłaszająca się bez skierowania osoba była bezpłatnie badana przez lekarza laryngologa.
 - * 9 października prof. dr hab. **Franciszek Kokot** otrzymał tegoroczną nagrodę „Lux ex Silesia”, przyznawaną wybitnym osobistościom z naszego regionu, które swoją działalnością wzbogacają kulturę duchową Górnego Śląska.
 - * 9 października w Domu Lekarza w Katowicach odbył się benefis dla uczczenia 80-lecia urodzin prof. dr. hab. **Adama Cekańskiego** organizatora i emerytowanego kierownika Katedry Położnictwa i Ginekologii ŚAM, zlokalizowanej w Tychach.
 - * 10 października, z okazji Światowego Dnia Ochrony Zdrowia Psychicznego, zorganizowano w Katedrze i Klinice Psychiatrii i Psychoterapii w Katowicach Ochojcu, kierowanej przez dr. hab. **Irenę Krupkę-Matuszczyk**, tzw. dzień otwarty.
 - * 11 października miało miejsce uroczyste przekazanie Katedrze i Oddziałowi Klinicznemu Położnictwa i Ginekologii ŚAM w Bytomiu, kierowanej przez prof. dr. hab. **Kazimierza Kamińskiego** dwóch supernowoczesnych ultrasonografów. Pierwsze z urządzeń zakupiono z pieniędzy zebranych przez Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, drugi zestaw ultrasonograficzny, warty około 350 tysięcy złotych zakupiono ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia oraz działającej przy szpitalu Fundacji „Macierzyństwo”.
 - * 11 października rozpoczęła się kolejna edycja programu Odchudzanie Kompleksowe. Wykłady dla zainteresowanych odchudzaniem i zmianą trybu życia prowadziła m.in. prof. dr hab. **Barbara Zahorska-Markiewicz** oraz pracownicy Zakładu Promocji Zdrowia i Leczenia Otyłości ŚAM.
 - * 23 października prof. dr hab. **Barbara Błońska-Fajfrowska** została wybrana przewodniczącą Sejmowej Komisji Zdrowia.
 - * 26 października rektor ŚAM prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** uczestniczył w zorganizowanej na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach Regionalnej Konferencji Rektorów Uczelni Akademickich. Spotkanie poświęcone było sprawom związanym z Programem Rozwoju Regionalnego na lata 2001–2001. Uczestnicy spotkania uzgodnili stanowisko popierające ideę budowy Akademickiego Centrum Medycznego w Zabrze (tekst wewnątrz numeru, str. 27).
 - * 30 października zespół kardiochirurgów Śląskiego Centrum Chorób Serca w Zabrze, pod kierunkiem prof. dr. hab. **Mariana Zembali** przeprowadził unikalną w skali kraju operację – jednoczesnego przeszczepienia płuc i serca.
 - * W dniach 30–31 października odbywała się w Domu Lekarza w Katowicach Ogólnopolska Konferencja Pielęgniarek i Położnych „Partnerstwo

PRZECZYTALIŚMY...

- * Na temat uzależnienia od Internetu, przyczyn i konsekwencji tego zjawiska wypowiadał się w artykule *Zaplatani w sieć* („Dziennik Zachodni” nr 146, 25 czerwca 2001) dr med. **Maciej Matuszczyk** z Kliniki Psychiatrii i Psychoterapii ŚAM w Katowicach Ochojcu.
- * Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka i Matki Śląskiej Akademii Medycznej jest jednym z trzech ośrodków (obok Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Zabrze oraz Centrum Pediatrii i Rehabilitacji w Chorzowie), w których został wdrożony program zdrowotny „Cytoprotektory”, obejmujący dzieci do lat 18 leczone z powodu choroby nowotworowej (*Cytoprotektory dla dzieci*, „Dziennik Zachodni” nr 146, 25 czerwca 2001).
- * „Na bóle głowy cierpi 70 proc. kobiet oraz 50 proc. mężczyzn. Choć migrena jest jednym z najczęstszych bólów głowy, jej przyczyna nie jest znana. Choroba jest nieprzewidywalna. Nie da się jej wyleczyć. Osoba, która na
- w procesie leczenia i pielęgnowania”. Konferencja odbywała się pod patronatem rektora ŚAM prof. dr. hab. **Tadeusza Wilczoka** oraz kierownika Katedry i Zakładu Mechanicznego Wspomagania Krążenia ŚAM w Zabrze – prof. dr. hab. **Zbigniewa Religi** i prezydenta Katowic – **Piotra Uszoka**.
- * 31 października rektor ŚAM prof. dr. hab. **Tadeusz Wilczok** wziął udział w odbywającym się w gmachu Sejmu Śląskiego spotkaniu Regionalnego Komitetu Sterującego Programu Rozwoju Regionalnego na lata 2001–2002. Jednym z punktów programu spotkania była kwestia kontynuacji budowy Akademickiego Centrum Medycznego w Zabrze. Opinie popierające powstanie ACM wyrazili konsultanci krajowi: prof. prof. **Juliusz Jakubaszko** (medycyna ratunkowa) oraz **Stanisław Woś** (kardiochirurgia), a także konsultant wojewódzki prof. **Jacek Starzewski** (chirurgia ogólna).
- cierpi, musi nauczyć się żyć z migreną” – z tą i innymi uwagami na temat tego schorzenia podzielił się z czytelnikami „Gazety Wielkopolskiej” (*Gdy boli głowa*, nr 150, 29 czerwca 2001) dr hab. **Grzegorz Opala**, prof. nadzw. ŚAM.
- * Osiągnięcia Śląskiego Centrum Chorób Serca w leczeniu chorób układu sercowo-naczyniowego były tematem artykułu red. **Marleny Polok** pt. *Śląska recepta na zawał* („Dziennik Zachodni” nr 150, 29 czerwca 2001).
- * Prof. dr hab. **Barbara Błońska-Fajfrowska** zachęcała tegorocznych maturzystów do kontynuowania dalszej nauki na Wydziale Farmaceutycznym Śląskiej Akademii Medycznej (*Przyjęcie na farmację - 2001*, „Gazeta Farmaceutyczna” nr 6, 2001).
- * Dr dr **Tomasz Stępień** i **Arkadiusz Lech** z Katedry i Oddziału Klinicznego Neurochirurgii ŚAM w Sosnowcu przeprowadzili unikalny w skali kraju zabieg ablacji, czyli wyłączenia tych mikrostruktur mózgu, które są odpowiedzialne za daleko posunięte, utrudniające codzienną egzystencję drżenie rąk. Katedra Neurochirurgii w Sosnowcu to drugi ośrodek w Polsce, po Klinice Neurochirurgii Szpitala Wojskowego w Bydgoszczy, który podjął tę metodę leczenia (*Drżenie niszczące życie*, „Dziennik Zachodni” nr 156, 6 lipca 2001).
- * Prorektor ds. nauki prof. dr hab. **Aleksander Sieroń**, kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych i Medycyny Fizykalnej ŚAM w Bytomiu, wypowiedział się na łamach „Dziennika Zachodniego” (nr 159, 10 lipca 2001) na temat zasadności przeznaczenia przez Śląską Regionalną Kasę Chorych 1 miliona złotych na program badań genetycznych wśród osób zagrożonych chorobą nowotworową.
- * Sukcesem zakończył się przeprowadzony w katowickiej Klinice Położnictwa i Ginekologii ŚAM, poród u kobiety z bardzo rzadką chorobą układu krążenia, tzw. przełożeniem dużych naczyń krwionośnych. Spośród 200 kobiet ciężarnych, cierpiących na
- tę chorobę zaledwie kilka zostało szczęśliwymi matkami (*Szczęście do kwadratu*, „Trybuna Śląska” nr 170, 23 lipca 2001; *Ewa i 35 innych dzieci*, „Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach” nr 170, 23 lipca 2001; *Urodziła mimo choroby*, „Super Express” nr 170, 23 lipca 201; *Ewa, dziecko szczęścia*, „Trybuna” nr 178, 1 sierpnia 2001).
- * Na temat przyczyn, diagnostyki, profilaktyki oraz leczenia osób zapadających na udar mózgowy wypowiadała się na łamach „Dziennika Zachodniego” (*Uwaga: udar!*, nr 174, 27 lipca 2001) dr hab. **Zofia Kazibutowska-Zarańska**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry i Kliniki Neurologii ŚAM w Katowicach Ochojcu.
- * Dr hab. **Ligia Brzezińska-Wcisło**, kierownik Katedry i Kliniki Dermatologii ŚAM w Katowicach, przestrzegła w artykule *Słońce pali* („Trybuna Śląska” nr 179, 2 sierpnia 2001) przed zażywaniem kąpieli słonecznych po zażyciu pewnych grup leków, powodujących nadwrażliwość organizmu na promienie słoneczne.
- * Dr **Jerzy Sikora** z Kliniki Położnictwa i Ginekologii, wypowiadał się na łamach „Dziennika Zachodniego” (*Między nami bliźniakami*, nr 180, 3 sierpnia 2001) na temat problemów zachodzących w przypadku ciąży bliźniaczych. Najpoważniejszym z nich jest tzw. zespół podkradania, który zdarza się podczas ciąży jednojajowych, gdzie jedno dziecko rozwija się kosztem drugiego.
- * Prof. prof. **Aleksander Sieroń** i **Henryk Trzeciak** uczestniczą w prowadzonych w Instytucie Elektroniki Kwantowej Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, badaniach nad opracowaniem fotodynamicznej metody diagnostyki raka („Medyk” nr 7/8 2001).
- * Wiele artykułów na łamach prasy dotyczyło stosowanego przez prof. dr. hab. **Mariana Pardełę** w Klinice i Oddziale Klinicznym Chirurgii Ogólnej i Naczyń ŚAM w Zabrze trybu leczenia otyłości. W sprawie podjęte zo-

PRZECZYTALIŚMY... dokończenie

- stało dochodzenie (*Gruby zapłaci* nr 179, 2 sierpnia 2001 i *Rzecznik przeświecili profesora*, nr 200, 28 sierpnia 2001, „Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach”; *Darowizna za opaskę*, „Gazeta Wyborcza” nr 183, 7 sierpnia 2001; *Lekarz dużych pieniędzy*, „Kulisy” nr 34, 23 sierpnia 2001; *Opaska za pieniądze*, „Dziennik Polski” nr 227, 28 września 2001).
- * Rad dla osób stosujących terapie odchudzające udzielała prof. dr hab. **Barbara Zahorska-Markiewicz**, kierownik Katedry i Zakładu Patofizjologii ŚAM w Katowicach Ligocie (*Warzywa i owoce*, „Kurier Szczeciński” nr 150, 3-5 sierpnia 2001; *Kilogramy ponad normę*, „Gazeta Wielkopolska” nr 200, 28 sierpnia 2001; *Odchudzanie w toalecie*, „Super Express” nr 202, 30 sierpnia 2001; *Batalia z kilogramami*, „Medycyna dla Ciebie” nr 9/2001;).
 - * Czytelnicy „Trybuny Śląskiej” mogli zapoznać się z uwagami prof. dr hab. **Krzysztofa Ziari**, dotyczącymi rozsądnego korzystania z dobrodziejstw klimatyzacji (*Róbmy sobie wiatr*, „Trybuna Śląska” nr 197, 24 sierpnia 2001).
 - * Górnośląskie Centrum Medyczne w Katowicach wyczerpało już tegoż roczne limity ministerialne na nowoczesne metody leczenia choroby niedokrwiennej serca. Do renegotjacji kontraktu może dojść w październiku tego roku (*Leczyć na kredyt?*, „Dziennik Zachodni” nr 205, 3 września 2001). Trudności finansowe przeżywa również Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka i Matki, które zalega z wypłatą firmom budowlano-reмонтowym należnych sum za przeprowadzone prace (*Święte prawo bez pieniędzy*, nr 148, 27 czerwca 2001 i *Rozwiążemy to po chłopsku*, nr 189, 16 sierpnia 2001, „Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach”).
 - * Pogarszającej się kondycji zdrowotnej mężczyźni poświęcony był wywiad red. **Małgorzaty Fedorowicz** przeprowadzony z dr. hab. **Zbigniewem Ciemnińskim** z I Kliniki Kardiologii ŚAM w Katowicach Ochojcu („Nowa Trybuna Opolska” nr 209, 17 września 2001). Na podobny temat, tj. przełamania stereotypów dotyczących męskich schorzeń, apelował w artykule *Pokonać wstyd* („Trybuna Śląska” nr 147, 26 czerwca 2001) kierownik Katedry i Kliniki Urologii w Zabrzu, prof. dr hab. **Mieczysław Fryczkowski**.
 - * Działalność prof. dr hab. **Jerzego Holowieckiego**, kierownika Katedry i Kliniki Hematologii i Transplantacji Szpiku ŚAM w Katowicach, w dziedzinie leczenia nowotworów krwi, zaprezentowała redaktor **Nina Grella** w artykule *Nie tracić nadziei* („Dziennik Zachodni” nr 221, 21 września 2001; zob. też *Szansa na życie*, „Słowo Ludu” nr 215, 15/16 września 2001).
 - * Wykorzystanie w leczeniu schorzeń serca supernowoczesnego systemu komputerowego Carto przybliżyła czytelnikom „Gazety Wyborczej” (*Carto maluje serca*, nr 226, 27 września 2001) prorektor ds. szkolenia podyplomowego, kierownik I Kliniki Kardiologii ŚAM w Katowicach Ochojcu, prof. dr hab. **Maria Trusz-Gluza**.
 - * Utworzeniu nowych kierunków kształcenia w Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach poświęcona była rozmowa red. **Anny Dziewit** z rektorem ŚAM prof. dr hab. **Tadeuszem Wilczkiem** (*Życiu na ratunek*, „Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach” nr 230, 2 października 2001).
 - * O kondycji finansowej szpitali klinicznych po ich ponownym przejściu przez akademie medyczne wypowiedziała się m.in. rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** w artykule red. **Ewy Szarkowskiej**: *Szpitala kliniczne wracają do akademii z długami* („Puls Medycyny” nr 17 (22), 3 października 2001).
 - * Redakcja „Polityki” rozstrzygnęła tegoroczną edycję konkursu stypendialnego dla młodych, obiecujących polskich naukowców. Dwie osoby, spośród szesnastu nagrodzonych, rekomendował do stypendium, zasiadający w jury prorektor ds. nauki ŚAM prof. dr hab. **Aleksander Sieroń** (*Zostańcie z nami na dłużej*, „Polityka” nr 41/2001).
 - * O czynnikach ryzyka osteoporozy oraz jej leczeniu pisze dr **Joanna Głogowska-Szeląg** z zabrzańskiej Katedry Patofizjologii i Endokrynologii ŚAM w artykule *Leczenie osteoporozy wymaga indywidualnie dobranej farmakoterapii* („Puls Medycyny” nr 15/20, 5 września 2001).
 - * Na temat sposobów walki z bólem wypowiedziała się dr **Jadwiga Pyszkowska**, kierownik Zakładu Medycyny i Opieki Paliatywnej ŚAM w Katowicach Ligocie, pełniąca funkcję konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie medycyny paliatywnej (*Nie cierp w milczeniu*, „Dziennik Zachodni” nr 232, 4 października 2001; *Od czego boli głowa?* „Trybuna Śląska” nr 235, 8 października 2001; *Ból jest chorobą!* „Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach” nr 236, 9 października 2001; *Ból jest chorobą*, „Trybuna Śląska” nr 238, 11 października).
 - * Sylwetkę prof. dr hab. **Franciszka Kokota**, tegorocznego laureata nagrody Lux ex Silesia, zaprezentowano na łamach „Gazety Wyborczej” („Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach” nr 239, 12 października 2001) oraz „Gościa Niedzielnego” (nr 42, 21 października 2001).
 - * Na skutek rosnącej wciąż liczby przedwczesnych zgonów osób cierpiących na schorzenia układu krążenia opracowany został tzw. program prewencji kardiologicznej. Przewiduje on objęcie osób z grup ryzyka aktywną prewencją i agitacją poprzez skupienie ich w tzw. Klubach Religi (*W prewencję kardiologiczną angażują się wszyscy lekarze*, „Puls Medycyny” nr 18, 17 października 2001).
 - * Redaktor **Nina Grella** przedstawiła w artykule *Trzustce na ratunek* („Dziennik Zachodni” nr 251, 26 października 2001) działalność, kierowaną przez prof. dr hab. **Andrzeja Nowaka**, Katedry i Kliniki Gastroenterologii ŚAM w Katowicach Ligocie.

Struktura organizacyjna i zadania dydaktyczne Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach

(na podstawie uchwały Senatu ŚAM nr 185 z 4 lipca 2001)

- 1. Zakład Pedagogiki (L)**
 - pedagogika
 - metodyka nauczania przedmiotów pielęgniarzkich
 - metodologia badań naukowych
 - pedagogika i pedagogika specjalna
- 2. Zakład Filozofii i Etyki (L)**
 - filozofia z etyką
 - bioetyka
- 3. Zakład Promocji Zdrowia (L)**
 - promocja zdrowia
 - zdrowie publiczne
- 4. Zakład Organizacji Pracy Pielęgniarskiej (L)**
 - organizacja pracy pielęgniarzkiej
- 5. Zakład Pielęgniarstwa Środowiskowego (L)**
 - pielęgniarstwo środowiskowe i rodzinne
- 6. Zakład Pielęgniarstwa i Społecznych Problemów Medycznych (L)**
 - 6.1. Kolegium Kształcenia Umiejętności Pielęgniarskich**
 - socjologia
 - wprowadzenie do pielęgniarstwa
 - podstawy pielęgnowania
 - dietetyka
 - 6.2. Kolegium Kształcenia Umiejętności Położniczych**
 - wprowadzenie do położnictwa
 - podstawy opieki ginekologiczno-położniczej
- 7. Katedra Ginekologii i Położnictwa (T)**
 - 7.1. Oddział Kliniczny Ginekologii i Położnictwa**
 - ginekologia
 - położnictwo
 - ginekologia i położnictwo
 - techniki położnicze i prowadzenie porodu
 - szkoła rodzenia
 - rehabilitacja w położnictwie, neonatologii i ginekologii
 - 7.2. Zakład Pielęgniarstwa w Ginekologii i Położnictwie**
 - pielęgniarstwo ginekologiczne
 - pielęgniarstwo położnicze
 - pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze
- 8. Katedra Pediatrii (B)**
 - 8.1. Oddział Kliniczny Pediatrii**
 - pediatria
 - kliniczne podstawy fizjoterapii w pediatrii i neurologii dziecięcej
 - 8.2. Zakład Pielęgniarstwa Pediatrycznego**
 - pielęgniarstwo pediatryczne
- 9. Katedra Chorób Wewnętrznych (O)***
 - 9.1. Klinika Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych**
 - choroby wewnętrzne
 - interna, kardiologia
 - 9.2. Zakład Pielęgniarstwa Internistycznego**
 - pielęgniarstwo internistyczne
- 10. Katedra Geriatrii (O)**
 - 10.1. Klinika Geriatrii**
 - geriatria
 - kliniczne podstawy fizjoterapii w geriatrii
 - 10.2. Zakład Pielęgniarstwa Geriatrycznego**
 - pielęgniarstwo geriatryczne
- 11. Katedra Chirurgii (T)**
 - 11.1. Oddział Kliniczny Chirurgii**
 - chirurgia
 - chirurgia z elementami ortopedii
 - kliniczne podstawy fizjoterapii w chirurgii i oparzeniach
 - 11.2. Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego**
 - pielęgniarstwo chirurgiczne
 - pielęgniarstwo chirurgiczne i ortopedyczne
- 12. Katedra i Klinika Neurologii (O)**
 - neurologia
 - kliniczne podstawy fizjoterapii w neurologii i neurochirurgii
- 13. Zakład Pielęgniarstwa Neurologicznego (Z)**
 - pielęgniarstwo neurologiczne
- 14. Katedra Rehabilitacji (O)**
 - 14.1. Klinika Rehabilitacji**
 - rehabilitacja
 - chirurgia, w tym rehabilitacja
 - 14.2. Zakład Rehabilitacji Leczniczej**
 - fizjoterapia w innych specjalnościach
 - 14.3. Zakład Pielęgniarstwa w Niepełnosprawności**
 - pielęgnowanie osób niepełnosprawnych
- 15. Katedra i Klinika Kardiologii (O)**
 - kardiologia i pielęgnowanie w kardiologii
 - wybrane zagadnienia z kardiologii
 - interna, kardiologia
 - kliniczne podstawy fizjoterapii w kardiologii i pulmonologii
 - propedeutyka chorób wewnętrznych
- 16. Katedra i Klinika Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu (O)**
 - kliniczne podstawy fizjoterapii w ortopedii i traumatologii
 - protetyka i ortotyka
 - chirurgia, w tym ortopedia
- 17. Zakład Anestezjologii i Intensywnej Opieki Pielęgniarskiej (O)**
 - intensywna opieka medyczna z anestezjologią
 - pielęgniarstwo anestezjologiczne
- 18. Zakład Pielęgniarstwa Psychiatrycznego (O)**
 - pielęgniarstwo psychiatryczne
- 19. Zakład Medycyny i Opieki Paliatywnej (L)**
 - pielęgniarstwo onkologiczne

Struktura organizacyjna i zadania dydaktyczne Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach

- dokończenie

- medycyna paliatywna
- pielęgniarstwo w opiece paliatywnej
- onkologia z elementami opieki paliatywnej
- fizjoterapia w innych specjalnościach w onkologii i medycynie paliatywnej

20. Katedra i Zakład Fizjoterapii (L)

- teoria fizjoterapii
- kinezyterapia
- fizykoterapia i masaż
- odnowa biologiczna
- fizjoterapia w dysfunkcjach narządu ruchu
- diagnostyka i programowanie rehabilitacji

21. Katedra i Zakład Kinezylogii (L)

- kinezylogia
- aktywność ruchowa, adaptacyjna i sport inwalidów
- antropologia
- biomechanika kliniczna i ergonomia
- metodyka nauczania ruchu
- kształcenie umiejętności ruchowych

22. Zakład Psychologii (L)

- podstawy psychologii i psychoterapii
- psychologia rozwojowa i kliniczna
- psychologia
- psychoterapia

23. Katedra Zdrowia Kobiety (L)

23.1. Zakład Higieny Ciąży, Porodu i Pologu

- planowanie rodziny i seksuologia
- higiena ciąży i porodu
- techniki badawcze w położnictwie i ginekologii
- kliniczne podstawy fizjoterapii w urologii, ginekologii i położnictwie

23.2. Zakład Profilaktyki Chorób Kobięcych

- profilaktyka chorób kobiecych
- onkologia ginekologiczna i pielęgniarstwo onkologiczne

24. Zakład Neonatologii (B)

- neonatologia
- pielęgniarstwo neonatologiczne

25. Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (L)

- wychowanie fizyczne
- kształcenie umiejętności ruchowych

26. Studium Języków Obcych (L)

- język łaciński
- język kontynuowany

27. Kolegium Kształcenia Podyplomowego (L)

28. Studium Doktoranckie (L)

Konkurs KBN na realizację projektów

Leczenie trzustki typu I przeszczepianiem izolowanych wysp trzustkowych

1. Badania i oceny chorych z cukrzycą insulinozależną do transplantacji wysp trzustkowych.
2. Opracowanie metod uzyskiwania wysp trzustkowych dla celów transplantacyjnych:
 - ocena dawców z uwzględnieniem dawców suboptymalnych,
 - opracowanie kryteriów metodologicznych i schematów badania potencjalnego przeszczepu wyspowego pod względem jego przydatności terapeutycznej.
3. Opracowanie technik bankowania (długotrwałe przechowywanie) uzyskanych wysp.
4. Przeprowadzenie wstępnych badań przedklinicznych możliwości monitorowania czynności przeszczepu za pomocą izotopowej pochodnej jododitazonu.
5. Opracowanie i upowszechnienie w Polsce procedury transplantacji wysp trzustkowych jako optymalnej metody leczenia cukrzycy.

Kwasy nukleinowe i ich analogi jako potencjalne terapeutyki

1. Wykorzystanie katalitycznych właściwości kwasów nukleinowych jako potencjalnych środków terapeutycznych w schorzeniach neurodegeneratywnych.
2. Synteza modyfikowanych i hipermodyfikowanych oligonukleotydów jako narzędzi do badania strukturalnego uwarunkowania aktywności enzymatycznej kwasów nukleinowych.
3. Chemicznie modyfikowane kwasy nukleinowe: synteza i badania zależności struktura - właściwości fizykochemiczne i biologiczne.
4. Synteza, biodystrybucja i farmakologia neukleozydów i nukleotydów oraz ich pochodnych i analogów jako potencjalnych środków terapeutycznych.

Termin składania ofert

20 grudnia 2001

Objaśnienia: L - Ligota, O - Ochojec, Z - Zabrze, B - Bytom, T - Tychy:

* - uruchomienie z dniem 1 września 2002 roku.

Wymienione jednostki organizacyjne Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej realizują zadania dydaktyczne wynikające z prowadzonych przez Wydział kierunków kształcenia. Mogą także prowadzić dydaktykę na rzecz innych wydziałów Śląskiej Akademii Medycznej.

**BIULETYN
INFORMACYJNY**
ŚLĄSKA AKADEMIA MEDYCZNA
W KATOWICACH ISSN 0867-7646

Redaguje zespół: Teresa Białek (redaktor prowadzący), Jerzy Dyrda (przewodniczący), Paweł Bojko, Edyta Kamińska-Bundyra, Joanna Miozga
Adres redakcji: Śląska Akademia Medyczna, ul. Poniatowskiego 15, 40-055 Katowice
skr. poczt. 251, tel. i fax: (0-32)257 12 34
Przekazano do druku 31 października 2001
Druk: PMG Sp. z o.o., K-ce, ul. Mikołowska 100a

ISSN 0867-7646

Skład: Joanna Polczyk, Joanna Regulska